

MAGYAR NÉP

NÉPTELENEK KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Éves 10 pengő, féléves 5 pengő.

Egyes szám ára 24 fillér.

Lapfőmunkások:

MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI
MCINTEZET RÉSZVENYTÁRSASÁG

Megjelenik minden szombaton,

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kolozsvár, Brassai-utca 7. szám.
Telefon: 18-87.

NÉPTELENEK

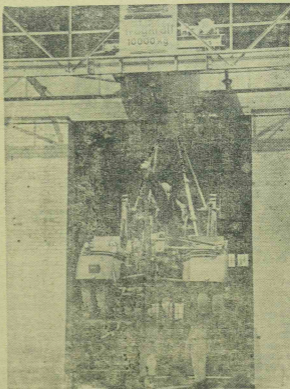
apjas báránnyal bélt bundá-
tát ott áll a vasúti teherkocsi kis-
jében. Keze a fékorsó nyelet
s keményen forgatja a esavart,
al a kocsi. A másik sippal, vörös
békával felszerelve a mozdony
előjén kapaskodik s figyeli a to-
szerelevényt, jelt ad a mozdony-
őnök. A harmadik fát, sőt, lsz-
gabonát, építőanyagot s más áru-
ord a vállán s rakja a kocsiakra,
ja ki a kocsi. A többi hajó-
másokon, gyárakban, irodákban,
tőföldön, esűrűben, építkezése-
dolgozik. Lassan, biztos és gya-
tot merdulatokkal végzi munká-
s talán nem is gondol arra, hogy
roppant gépezet egyik kereké o-
ly ha megáll, zavart okozhat az
sz szerkezet menetében. Gyárak,
mek, irodák és a föld munkáival,
tek kiszolgálói s ezer más munka-
alom betöltői néptelenül végzik
adatukat. De teljesítik pontosan és
munkafegyelem könyörtelen követ-
etességével. Hogy menjen az élet,
y gördüljön a vonat, járjon a gép
eljen az ember. Hogy ez a nagy
m, ami az ország egész életét je-
li, ne álljon meg s ne jöjjön a meg-
munka helyébe a pusztító halál.

isztelet és becsülés jár ezeknek a
teleneknek minden nap kemény
nkájukért. Eppen olyan becsület
tisztelet, mint a Névtelen Katona-
s, akinek talán sírja sínes, csak
léke s akinek minden tisztességes
ek leröjje háláját és kegyeletét vi-
ggal, vagy legalább időnként egy-
gondolattal.

A nem nyilvánosan szereplők, a
névtelenség hősei mlud a munkások,
ind pedig azok a magyarok, akik
gyverrel védik ma a hazát. Kato-
kák, hősök, erejükkel s munkájukat
adó nagy teljesítményekre szüle-
tt emberek, akikről nagyon sok függ
akik éppen ezért tudják is, hogy

munkájukat úgy kell végezniük,
mintha egy ostromlott ház védelmé-
ben küzdenének. Ezeknek hasztalan
trombitálják idegen felbujtók, vagy
belső áskálódók, titokban, lappangva
kúszó patkányok a hamis hangokat s
hiába esábitják őket áruslásra, szabo-
tázásra. A magyar munkásnak olyan
ősei voltak, akik ma is példaképei a
nemzet minden igazi fiának. Az Árpá-
dok és a többi honfoglaló vezér esapa-

tainak katonái, vitézei voltak ősei. A
magyar földműves, a magyar munkás
és magyar tisztviselő nem felejtik
el arról, hogy kik voltak országépítő
elődök s arról sem, hogy miképpen
követheti az ő példájukat nyil helyett
kalapácsal, kard helyett lángszóró-
val, de mindig azzal a magyar becsü-
lettel és kitartással, amely nem hagy-
ta magát befolyásoltatni az idegen
esábitóktól.

A rohamgövről az arcvonalra indul. Hatalmas emelődarú hozza ki a gyárhelyiségből.

HETI JEGYZETEK

Irja: (d. i.)

- Mely tisztelettel, — mondja a vasul pinér

Amikor az utasok fizetnek s a borraladót a kezébe nyomják. Egyik asztal közeledik a másik után s a borraladót mindenütt „mely tisztelettel” kérészi meg. Már bosszant ez az aldataskodás, szeretném megmondani a pinérnek, hogy tudnak egyszerűen azt mondják: köszönöm. De hagyja el ezt a bizantinus, beteg, nem magyar köszönetet. De már elkéstem, a pinér a harmadik asztalnál jár. Hallom, hogy megint mely tiszteletéről biztosít valakit. Erre az egyik eszmás, bajszos utas felkacag. Mint valami úde széllo, úgy járj be a kofának a kacsagás, egyik egyik asztaltól esit a másikhoz, egyik után szájáról a másikra szökken. Már kacag az előttem ülő idős férfi, most engem is elkap a kacsagás és hirtelen hahótudunk, így válaszolunk a „mely tiszteletre”, amely olyan komikus a fülünknek. Valaki még meg is toldja a kacsagást s föledve felkiált:

— Mely tisztelettel Déda. Mely tisztelettel kiszelet!

Es utána csuklik a hangja, nagyon nevétség es a játéka. Hogy is jöhett valakinek olyan gondolata, hogy itt, a hegyek között úgy köszönje meg a borraladót?

Jökédve vannak s pár percze feloldódik mindenkiben a feszültség, a gondolat elfelejtjük, gyözött a kacagó járvány, amelyet úgy kapunk el egymástól, ahogy az átsátt szokta es ember. Csak a pinér dühös és nem jön rá, hogy mivel tette olyan nevétségessé magát.

*

Még egy vidám esetünk van ezen a néven

s ezt is elmondjuk, mert kacagni is, gondolkodni is lehet rajta. Marosfordában történt, hogy egy falusi gazda behozott egy szekér szénát a városba. Csakhamar akadt rá verő is, de nem akarta kifizetni úgy „szénre” az árt, hanem ragasztódott ahhoz, hogy a barompiácon mázálják le az egészét. Haljton csak oda a gazda, s majd másik úton megy, mert valami dolga van még. Az eladónak észbe jutott, hogy érdemes volna egy kisvit szilyosabbá tenni a szénát s mielőtt a mázálónak érhettek volna, két társát bebarjaltta a szénába. De sokáig kellett várniok s közben a szénaporlot az elrejtett társak ugyancsak nagyokat prüszentettek a széná között. Meghallotta ezt egy szemfüles rendőr s közeledő lépet a szekérhez. Aztán megérkezett a verő s felhajtották a

szekeret a mérlegre. 1250 kiló, — állapították meg s a verő már ki is fizette volna, ha belé nem szól a dologba a rendőr. Erélyes felszólítására kibújtak az emberek a szénából s kiderült, hogy csak 1100 kilót nyom a terü. A prüszentő szóna elárulta magát... A gazda azzal védekezett, hogy nem tudja, mikor bájtk be a többiek a szénába, különben is részegre s neki semmi köze az egész csalafintasághoz. A rendőrnek azonban beszélhetett. Minhármukat orvoshoz kísérté s ott megállapították, hogy egyikük sem részeg. Édig tart a történet, amely azonban a bíróságnál folytatódik, mert a rendőr kötelességéhez híven feljelentette az eladót fondorlatos család miatt.

*

A székei kongresszus

Időpontja mind jobban közeledik. Az egyes székei vármegyéekben az előkészítő bizottságok már össze is ültek, hogy meghányják-vevessék a nagygyűlésen szóba kerülő dolgokat s ki dolgozzák a javaslatokat a fontos kérdésekben. Az egyik székei megye bizottságának összehívására kell beszélnünk, mert azt tapasztaltuk, hogy nem a közös népi érdekek és nem a nép életével foglalkozó hozdérők kerültek be a bizottságba, hanem azok, akik valamilyen oknál fogva a nyilvánosság előtt úgy szoktak szerepelni, mint akikről a nép élete függ. Pedig a kettő lényegesen különbözik egymástól. A másik hiba pedig az volt, amit egyik felszóloló a helyszínen is kifogásolt, hogy az előkészítő bizottságba egyetlen személyt sem hívtak meg magából a népből. Már pedig elképzelhetetlen, hogy a „jóhuk — néhüllük” elv érvényesüljön. A székei kongresszus előkészítése nagyvonalú és szűkeges munka megindítását tüzte ki ööl. Nem szabad a gondolatot már csírájában megfosztani a termőképességtől azzal, hogy egyes helyeken a legfontosabb kérdések szakértőit, illetve éppen magát a falusi népet hagyják ki a számításból. Nem székei földi vezetők nagygyűléséről van szó, hanem székei nagygyűlésről. S ezt nem szabad figyelmen kívül hagyni egy pillanatig sem. Különböznél már előre számolhatunk azzal, hogy nagyon okos és nagyon szép előadásokat fogunk hallani a kongresszus üléstermeiben, de élő valóságot, a nép hangját elmondott dolgokat keveset ismerünk meg. Akkor pedig kár volt az előkészületért s a gondolat elindítójának szép szándékáért. A

falusi gazdáknak, a magyar néphatás az a feladata, hogy minél több regények között legyen a kongresszuson és szójón belé azokba. hiszen róla van szó, a lérol.

*

Mult számunkban a nemzetünk

s most az egyik hétilap „regény” kezdett kösólni a has. Nem is olyan rége jöttek dió politikai, illetve világháborús regényes cikksorozatok a magyar szépi napilapokban s a Duce társáról, majd Ciano tragéd kezdtek bűmulatos gyorsan reket kösólni egyes lapok. A minden esetben idgen nevűek: Luigi N. Nervetto, Voe Mirano Sven Svenson, később Alfonso Guex és legutóbb Antoine J. hírdetett sorozó. Az egyik lap hírdetett sorozó, az egyik lap „megszere” a kifutó spanyi cikksorozatát, majd egy szám jelenése után, mikor nem bizonyos az ismeret, a Ciano cikkek, hírtelen másik szerzőtatt be olvasóinknak, ezáltal nével. Attól függetlenül, hogy dalatosnak kell tartanunk ezt a geséget, amely az állítólagos hírdeték éppen arra ösztönzi, hogy gyorraság, de főként Erdély jában kapjunk nyilvánosságot, tünk a gyantalan és igazán jolati szemlézőnek, hogy a fordító a legértékesebb esetben szerepel az kell feltételeznünk, hogy a Jolous magyarral írta meg a világszó politikai ponyváját, vagy azt, hogy a név csak — állhat. s az esetben pedig nem tudjuk, nem írta a Jolous-k és más nek neve alá rejtőzött írók has közeledő álló kérdésekről! Hiszen korlátozott a lapok terjedelmét, demes volna a mégis rendelkező álló papirt mondjuk az Albina társáról, Erdély történelméről, más hasonló kérdésekről írott sorozatokról közeledéshez számolni. az sem bannok, ha odairnák a különbözőbb jogfenntartásokat, az esetleg azt, hogy egy pánya író vége nyelvre fordított és Hollandiáig angolul megjelent írásról van

A
Magyar Népe-
terjeszteni
magyar kötelesség!

Esterházy János gróf kolozsvári beszédében Csehszlovákiában való küzdelmes magyar sorsot ismertette

Masaryk visszaakart adni a Csallóközöt Magyarországnak, de a franciák nem engedték —

Mátyas Király Dinkházi diszertációja február 2-án este mondta el hatalmardelökölással kísért beszédét gróf Esterházy János, a szlovákiai magyarvezetője. Az előadást báró Jósika is az Erdélyi Múzeum Egyesület elvezette be néhány meleg, szívböndomontallal.

A felvidéki magyarországi küzdelmesnek nehéz napot látott — kezdte előadását Esterházy János gróf. — főbb szempontja mindig az anyaország való kapcsolatok fenntartása és védelme volt. Mivel független Szlovákia megalakulása óta szlovák részről is jelentős óvatosság telt, melyek feloldódni öv szlovákok sorsával a lélekben foglalkozik. A szlovák ráközüldi szlovákok részére külön sorsot ad és ezt a szempontot a budapesti magyar rádió figyelmébe a helyről lejuttat.

— Trianon után a kisebbségre szánt magyarországi hatalmas felkötöttség ment keresztül. Egy eddig uralkodó és állandó helyzetbe jutott, eddig kisebbségi népek kerültek uralmi állásba. Hatalmas és rendszeres munka szükséges ahhoz, hogy visszanyerjék önkormányzatot népeiknek. A munkát legelőször kezdtek, a kisebbségi magyarországi és tanítás útján az ellenálló erő védelme kellett, hogy a csúkn legyen. Államuk nehéz egyvénhány évvel ezültk, az is egy borzalmasan elharabított munkát megkövetel a közelemben. Önkéntelenül is felteszük a kérdést, mi lesz a sorsunk e küzdelem bevezetése? Történelmünk nép vagyunk. Könyörölkésben és aggódó arcú szemlélet a rohamosan egymást követő események. A kisebbségi időben idegen kézbe kerülünk és minden törekvésünk is volt, hogy magyar tömegeinket a magyar államiság kereténél kezdjük. Az első világháború alatt csupán egyvénhány biztunk. De mielőtt a magyar katonák a harcokban hősiességet tettek minden küzdelemből, adták át bent az országban bomlasztó fogamat indult. Népek mi helypolitikai erők is voltak akkoriban. Az intézmények egyik legfőbb célja az erős monarchia felosztása volt.

Masaryk és Benes

A keblünkön melenzett kisebbségek körül tömegesen akadtak emberek, akik a Monarchia katonái és erkölcsi erők szétválásait igyekeztek. Az újkamuk egyik főösszeke Prága lett, hol ravasszal kiépített földalatti szervezet működött. Az úgynevezett cseh elszakadott mozgalom, de az egész cseh államháza vezére Masaryk volt, akinek később a hírhedtté vált Benes is munkatársává szegődött. Ki kell emelnünk, hogy

Benes mai külföldi tevékenység és szereplése nagyban hasonlít ehhez az első világháború alatti bomlasztó munkához azzal a különbséggel, hogy míg az első világháború alatti Benes nyugatra várta a megoldást, ma azt egysegységűl keletre várja.

Az is kétségtelen, hogy Prágában kezdődött az, ami később Trianonban vég-

Szlovákia bolsevista-ellenes állama

Az akkori és a mostani helyzetben sok hasonlóság is van, de különbség is. Legfontosabb és leglényegesebb az, hogy az orosz politika imperialista céljában van, amely imperializmus nyugat felé törekszik és a mi életterünk felé irányul. A szlovák probléma súlyos, talán súlyosabb lett mint valaha. E keletre jóvó veszély ellen az új szlovák állam is fel-

Harc a magyarság megmaradásáért

A harc a kisebbségek és a csehek között állandó, elszakított és elkeseredett volt.

A szlovák, a német és a magyar kisebbség képviselői a nemzeti autonómia gondolatát számtalanszor felvetették, de ez a gondolat mindig a cseh állam éles tiltakozásával találkozott. A végén, mikor már az összeomlás előtt álltak, akkor természetesen egyes eredményekre beegyeztek volna, de lekéstek. A magyarság

a megpróbáltatás időiben hatalmas fejleményeségről és örökké példát szolgáló nemzeti öntudatról tett bizonyosságot.

A franciák elvakultsága

Masaryk tisztában volt azzal, hogy a magyar a kultúra magas fokán áll. A csehek is tudták, hogy minden törekvésünk visszakerülni az anyaország kebelébe. Masaryk egy időben engedékenységre is lett volna kapható és Csehszlovákiát Svájc mintájára akarta berendezni, ezt többször hangoztatta is. A Csallóközöt pedig egyenesen Magyarországnak akarta visszadni, csupán a franciák elvakultsága akadályozta meg őt ebben.

A magyarság számára minden nap élet-halálharcot hozott. Minden nap egyvén háborút jelentett. Számunk egyre eszikent. Még a szintetika járószőke is egyre visszafelé estünk. A csehek finomabb módszerekkel dolgoztak, mint a románok, de minden intézkedésük vas következettséggel arra irányult, hogy a szlovákia olvaszok be a Kisebbségeket. Ausztria csatlakozása után mindnyájan éreztük, hogy megindult a lavina. Most már kiabálunk, de bármit, mi szabadulni akartunk tö-

zödött. Masaryk munkatársainak, minden kérdést felélelően részletes utasításokat adott. Már akkor egy új csehszlovák állam körvonalait tervezte. Terveket készítették. Kiépítették a Szokol szervezetet. Terveket szökték az északi szlováknak a déli szlovákokkal való egyenlőség. Ezért a legkonkrétabb formában és helyenkint a legelősebb hangon követelték a korridort Nyugatmagyarország testén keresztül.

Minden szlovák jól tudja, hogy hazájukat éppen így mint a hazánkat egyformán fenyegeti ez a keleti veszély.

Csehszlovákiában a szlovákokkal egy időben kerültek kisebbségi sorsba.

Ebből az időből kellene Szülő Otter hatalmas munkáját kell kiemelnem, aki Benes ténylegesen külföldön is számos alkalommal a legelősebben bírta. Pártunk, a keresztény szocialista párt az összes kisebbségek előtt rendkívül rokonos volt és abba szlovákok is számosan léptek be. A középösztályi lezserenyedést, ennek ellenére viselkedés minden vonatkozásban mintaszere volt, a magyar iparoság és a keresztelő réteg szorgalmával és munkabírással tánt ki. A magyar parasztság olyan eredményeket ért el, melyek a cseh telepek előtt kétfoldó példaképpé szolgáltak.

Jött a bécsi döntés. Összeomlott a cseh állam. A felszabadult szlovák nép vezetőit személyesen köszöntöttém és üdvözöltem, annak a reményemmel, hogy a kisebbségi időben megteremtett békés jóviszonyt baráti alakok folytathatjuk tovább. Kétségtelen, hogy

a két és félmillió szlovák államban a 120 ezer magyar előzősebb helyzetben van, mint a Csehszlovákiában volt.

A magyarság a Dunamedenceben fontos történelmi hivatást töltött be. Ha a sors azt a feladatot jölkötte ki a magyarság egyrésztnek, hogy mástajta népek között éljen, akkor ezt békében akarjuk a barátság kapcsolatát lezseresszemenően épölköz, de nemzetünkkel nem szakadunk le semmilyen körülmények között sem, — mondta Esterházy János gróf.

A magyarságvonás előadást a természet színtűleg megtörtént előzősebb közönség hosszantartó tüsszel ünnepelte.

Száznolcvan éves a mádélvali veszedele

180. esztendője immár, hogy gyásba öltöztek a székei lelkek a csikmádélvali síkon porladó, szerte a világhán köbörő vércuk felett gondolkodnak.

A csikmádélvai eseményekből minden időben tanulságot vont le a székei. A román elnyomás sötét éceiben, kalaplevegő, a csikmádélvai állomástú mintegy 250—300 lépersé, hatalmas oslap telején álló uradalma alá, a „sicutidium”-nak (székelyveszedelem) nevezett emlékműház járt elő gyűjteni a székei. Kalaplevegő haladt el mind-mind fejtebeli az emlékmű mellett, melyre pírós, sárga, kék színű zászlót kötöttek volt fel annakidején „szintantán” romok. Így is meg lehetett gyűlni az e szent emlékek. Közben szüntelenül hirdették: a csikmádélvali síkon az „akkor uralkodó magyar öntény gyilkolatta halomra a jónakot védő székeiket”.

Ésért szerepelt össze a csikmádélvali síkon Csák és Hárónaszék tégyen: ősi jogaihoz, véreben gyűkereső rendszeréhez törhetetlenül ragaszkodtak. Kiválója parancsát haladték-átlanul, küldögét teljesít. — Élete árán is — e sajtó tisztjei alatt, édes anyanyelvén szót parancsra hullgat és engedelmességek csak.

Menekülés a hegysékre

Az ellenállás telke Zöld Péter, a csikmádélvali plebánosa volt. A fejevételét költésességgel szóló kormányzóit leírta után ez a lángeltű székei nyomában munkához látott. Járta a falvakat, felvilágosított, passzív ellenállásra biztatótt.

S a hatalom nem budoogott a székeikkel. Mindenhol egyhangúsan szegte le a nép: a határvidékem, erőszakkodás múltjának megfélemlen költésesszerűen vállalja a székeiség. A katonai szolgálatot azonban, mint addig — saját tisztjei alatt, magyar veszedelmére látja el. Nem féri, hogy józan szembevetésével idegen tisztiek, idegen zászerek osszák be, idegen nyelven, idegen törvények szerint vendékeljenek és bíráköljanak felettük. Jónak, hagyományait és ősiségen alapuló rendszert — nem adja fel!

A hatalom azonban nem ádgótt. Hiába kérték, könyörgöttek a székeiket, menesztették földt futár után a kormányzóhoz — nem használt semmit. A székeiség kérdése nem jutott illetékes helyre. A tündeokot csillapítása, a székeijogok és hagyományoknak megfelelő megoldások helyett aljas öntöttek a tűre. Így kapott talaj felhalmozást Bukocra, a lelketlen szolnós, a székeiket hóhára.

A híre a székek férfiakossága, tökéletes idején — érdékie menekült. Így tért ki a kizsárolt fejevételétől elől, mely egyet jelentett az eskü letételével, az eszében az időben. Deréig érő hóban, erdei útakon tartották az összeköttetést egymással a falvak, székek és vármegyék... A magtartás felől nem volt

kétség. Egyhangy volt és maradt az álláspontra: nem engednek, jogukat megvédik!

Erre újabb szégyenteljes, minden időben és minden katonára számára arcpirító eszéközködés folytamodott a hatalom. Szolnós katonák nyomultak be a székei falvakba. Az elmenekült férfiak hozsátartozóit csikorgó bányák kivették, küldözték házaikból. Tombóló székelyvárosban, dermesztő hidegben városzongott sárgított székei asszonyok és gyermekek háza a hegysékre, hatalmas tűztek körül tanácskozó férfiak táborra felé.

Ezzel az elhatározással gyűlekeztek Csikmádélvalán a székeiket. Január hatodikán, Vízkereszt napján reggeltől katonák gyűlelemmel gyűlekeztek a csikmádélvali síkra a székeiket. Csapással kezelt menek meghallgatni királyi jogjuk legutolsó határozatát, parancsát. — Bukocra, ez a fejevételük szolnós véres fogadtatást rendezett számukra. Az idegen zsarnok nem érlette meg, hogy a székei még ezérek hagyományait, önmagukhoz, saját életéhez, fennmaradásának alapjához ragaszkodják. Est védi. Azért kér, könyörgő, hogy ne vetőkössék, ne fogassák ki önmagából.

Az önkény bünyű, ártatlan emberi életetk százával kioldó ügyük eredményes munkát végeztek. Ezzérel menekültek székeiket, a nagy magyar család legértékesebb tagjai Moldorba, Bukovinába, vagy a világ más tájaira. Ki törődött ekkor ezzel?! A cél volt a fontos. Azt pedig elértek.

Méltó győzelem a mádélvali veszedeletről

A nagy székeijogok 180-iki évfordulója alkalmával eredeti feljegyzése került elő. Bakó Gábor csikmenaszéki plebánus kutatásának köszönhetően egyik anyakönyv táblájának belső lapján akadt a kézirat. P. Gáborffy „parochus”, plebánus „Méltó győzelem a mádélvali veszedeletről” cím alatt azózerint így rögzíti az eseményt:

„1761-ben az uralkodó (vanderoda) kell írnom) érdékie tanácsára a székei szabad nemzetet örökös katonai szolgálatra kényserítették. A magyarok ezen legértékesebb, hazánkban lakó törzseknél a hadat, az nem, hogy béke idején katonasolgálatra, hogy ostromok alatt, ezérekbe ostrom, minden háborúban az országban idegen főtárs menjen, hol örökök a székeiket legbizonyosabbjakkal küsz küldték, oda, ahol a had dőnének legbizonyosabbjakkal a hadat dőnének. Midőn a szabadságért szereti a ezen főtársakból korosabb örökös férjias telke által meg is érdékie nemzetet az ausztriai szolnós sereg sora közt kiutalták a szolnói fenytés: kaptán, bot a idegen parancsnok vakon hódoló engedelmesség alá jóratták — ébékélték erőszakal történt ez meg! — érezvén, hogy

tőlük helytelenéget kívánának, én, hogy ezzel nem tartoznak akarták a rájuk kényserített vert felvenni.”

„Több ízben ismétve folyam könyörgésekkel az udvarház (ho) juthatott az azon helyre, amely nyarok panaszát ellen előtől fogva nek hadszólókkal által volt körtelen. 15-bnyire ezek halogató letak kaptak homi és katonai er rőtött. Végülre egy elhatározás lass haladásra a székei nemzetet déjeltára összehívták. Néhány gyűlt össze. Orvok, asszonyok, meketk jöttek a férfiaknak, hogy sorsotként megdöjjék. Téli vala. nagy helytelenégen ráháson voltak. fejre mindenké, pajsa, csász tele dön a hozzá felé tájja a másnapri végső határozat várása, és rébe rít a közté, más nem a székelyok a kétes nap, ügyük a pa keszések dörögni; ezeknek ha hozó többnyire vilana keresztül nelenállójuk létre szerke v jenne, csillondá helyett. A tél h kösén, a gondjalk a álmutók te testek fejeitk ezéve rohannak Golvóváros hitanak a rámléte lódó sokaság közt, a vezítékek f székeiben azok zónák szét, csak vések a óznapjára főtára a fahu sehez érteket. Kötésbenre csoportok közel folyó ON vízre még új a galád jegyre rohannak, hol annak rajbni közt merültek hullámsírjukat.

„De céreltet a nagy cél. Meg a nyakasság táros. t meg ért maradtak — ha sok köztük nyor rékka volt is löve — igenis felvett a fejevétel. Midőn ezen szerencsét sereget előbb az országból ellen elejbe kiülték, a rajtok elkövet helytelenéget, ez új törvénytelenégen halmozva — látván, feltámadt — fejevételre vonották őket el. i rükbe fullasztották az akaratosság Kat. Két halom, hogy szerencsétlen ástottak, látható most is, mint erőse emléke.”

„Most ezek a székeiket maguk kö ségen katonasolgálatra, nemcsak a katonai szolgálatra néve, hanem per dolgokban is katonai előjárók az feltekt hatalmukat (továbbá azokat hozos bélek) katonai mebbőlőssé volt fizetek bíróságilag tanítottak gyermekeik, nemzetiségükből köze köze ostromnak vétettek ok, ámbó mint székei törvény szerint való nemek, jobbjágyúkat megszorítottak tartanak; mert lakókatuk elhagyva máshova költözn, de még mestern get is tonhni nem engedték.”

„Ne félj székei vérem! Fejő a t dicő nyod is!”

Így is a csikmenaszéki mádélvali veszedelmet dőtt volt plebánusa. Midőn bizonyos szerencsén székei be rát volt Páter Gáborffy plebánus. Azóta hatalmas emlékoszlop hirdeti a székeiket nagy tragédiáját. A csikmádélvali állomás közelében álló oszlop te

ül turulmadár kémleli a Hargita nyomorúságát, bánatot, harcot láthatlanszó vonalát. Az emlékszólap enni álló ideje a feljárt:

culcidiám! 1764 január 7. A hársz erösökös szerzesének Máté-határán 1764 január 7-én hajlé a császari katonaság által védül lekaszabolt eskü és háromszéki szélely vértánu emlékre, akik az zabudásáért véretek el. Emelte az ur kálás kegyelte 1899.

több elválasztó jel által szöszzerint ábbi felírás áll:

székely Nép! Itt hullott őseidnek kükét szarnok gúnyos bosszus karia miodó alkotmányos szabadságod k. Szörnyűkép öblök ki sok ártatult. De bár elveztek ök ádáz feyralott, emléküik nem vést el, örökre marad, mert há kegyeletben meg-

tarlod őseit — így él majd emléküik időtlen időkig."

Szón ház el előttünk. Székely család ül rajta. Egyzerve és áhitatosan kerülnek le a sópák és hajlanak meg a fejek. Emékezenek és tisztelgenek. P. Gáborlyj pebános biztatása, hogy „Ne félj szélely vérem! Feljön a te dicső napod is!” ezután teljesedik be. Ez a nép késsen áll az elővetkezendőkre. Mindig megértette a ezután sem felelt az idők szavát, megfellebbszhetetlen parancsát.

A teljes dicsőséghez azonban a világban, de különösen keleti szomszédságunkban szétszórtn élő szélelyeket mind-mind haza kell hozni. Hadd tiszteljenek őseik tömegsírja előtt, kik meghaltak a nemzeti jogokért, szabadsukért és nyelükért.

Ferencz Gyárfás.

A két Bolyai, a modern számtan-tudomány lángelméi

marosvásárhelyi temetőben kősruban pihen a két világhírű magyar tudos: Bolyai Farkas és a János. A két magyar lángelme sírja felé esodállattal tekintével világ.

Bolyai Farkas, az apa, 1775-ben született Bolyán, az ősök gondoskát róla, hogy lángesz-zen kívül mije se maradjon. Hétféves korban már magyarul és latinul ol-tanárja szene láttára néhány alatt 190 idegen szót tanult és azokat soha el nem felejté, néves korában még nyelve nyelbész és 14 jegyű számokat fejpillanatok alatt szorozza össze, denki látja, hogy nem minden-gy gyermekkel van dolga.

A matematika iránt is ekkor kezdéklódni s a Kemény bárók agi támogatása mellett jut el a s német egyetemre. Néhaba, Gauss — minden idők legnagyobb lángelméje, matematikus és nagász — így kiált fel egy nap, kor Bolyai új elképzeléseit iszteti vele a matematikáról: „On zelve, ön az én barátom...

z egyetemi évek elvégzése után osvásárhelyre jön vissza Bo-Farkas és az ottani reform-kollégiumban vállal tanárságot. Közben megszületik a gyermeke, os, a lángeszű apa és a terhelt a, Benkő Zsuzsa leánya. Csoda-ermek, mint atya volt. Szinte magától tanul meg mindent, — gy esztendő és már több mér-gy testet ismer. A mértani teste-papírosból, burgonyából maga gya ki.

János atyjától örökölte a mate-rika iránti lángoló szerelmét.

A bécsi hadmérnöki akadémiára is az a vágy hajtott, hogy ott többet tanulhat. Mint katonanövendék mindenkit elkápráztatott tudásával. Előadó tanárja egy matematikai tételt magyarázott, melyet addig megfejtett senki sem tudott. János igaztattan jelentette ki, hogy a tétel nem megfejtethetlen. Kivette tanárja kezéből a krétát és a tételt csakugyan levezette. A katonatanár elámulva nézte, majd odafo-dult az osztályhoz:

— Uraim, álljanak fel! Nem ma-gunkfajta ember áll előttünk!

Hosszadalmas lenne elmagyaráz-ni, hogy a két zseni mit alkotott, talán Jánosnak egyik levele világít legjobban rá, amit édesapjához írt, amikor végre felfedezte zseniális tételt: „A semmiből egy új, más világot teremtettem."

Nemskőrára együtt jelenik meg apa és fiú alkotása. Az apa munkája egy zseniális matematikai tan-könyv, a fiúé viszont tényleg egy új világot teremt. Az apa boldogan küldi el fia munkáját Gaussnak, aki azonban érthetetlenül nem lelkesedik a munkáért, János bízské lekének mely sérelem ez. Aztán valósággal magabaroagy, amikor meghallja, hogy Gauss el akarja vitatni tőle felfedezésének elsőb-bőségét.

Tudományos civódás apa és fiu között

János szakít mindennel, nyugdí-jaztatja magát és atyjához költözik Marosvásárhelyre. Ez a két esodá-latos ember, ez a két lángelme,

sohasem értette meg egymást. János esodódott, vérző szívé, elkes-e-redett, az egész világgal perben álló emberre lett. Farkas ellenben késő öregségig megőrizte könnyen lelkesülő, gyermekes naivitását.

A tudomány terén örök harcban állottak egymással. Ez a vetélkedő, versengő harc késhégyig élesedett és a gyilkölkössé fajult.

János később Domáldra ment lakni és innen váltott atyjával megszóllítás és aláírás nélküli tudománnyok fölött vitakozó, egymást kisebbitő leveleket. János később újra Marosvásárhelyre költözött, ahol egy kis házat épített magá-nak. Holtáig itt lakott. Idegenkedő, ellenséges emberek közt, akik gyül-lölték hideg, megközelíthetetlen lé-nyét, érthetetlen különködését, hirtelen kitörő indulatosságát.

Elete végén az atya kibékült a fiával.

Még Gauss féltve őrzött képere is ráirta, hogy halála után Jánosé. Farkas megbarátkozott a halál gondolatával — hiszen koporsóját évtizedek óta ott tartotta szobájában. Agynak dölvén, kedves diákjai éss-jel-nappal örökdenek mellette. 1856 őszén halt meg és tisztelői messze vidékről eljöttek temetésére.

János atya halála után teljesen egyedül maradt a nagyvilágban. Nem volt többé kivel vitakoznia, aki megértse tudományos törekvé-seit, akivel veszekedjék, akitől tanuljon és akit taníttson. Egyedül őt abban a szellemvilágban, ahová senki sem jutott el hozzá. Senki sem szerette őt, ő sem szeretett senkit. Kerülve az embereket, csak a matematikához volt hű s ragasz-kodó. Ereje megfeszítésével dolgo-zott új és új problémákon.

Ugy ment el, ahogy élt. Részvét, fájdalom nem sajtolt könnyét miatta senki szeméből. Temetésén csak a szabályszerű katonaj kisdéret vett részt. Jeltelen, pusztuló sírjára később a Matematikai és Fizikai Társulat állított emlékkövet, majd 1911-ben a Bolyaiakat exhumálta, egy sírba temették a magyar faj-nak ezt a két esodállatos teremtesét.

A marosvásárhelyi kollégium pe-dig a relikviából egy Bolyai-szo-bát rendezett be.

Ma az egész tudományos világ ismeri nevüket. Műveiket lefordí-tották a világ majdnem minden nyelvére.

Az ő lángelméjük váza a felső matematika töretlen útját és bevilá-gított olyan fényvel, amelynek lánnya sohasem alszik el.

FEBRUÁRI TEENDŐK

Az előző hónapban el nem végzett munkákat igyekezzünk mielőbb befejezni, mert február végével gyakran beköszönhetnek a szép napok s teendők rohamosan megszaporodnak.

A hónap végén megkezdhetjük az átlótásokat. Az átlótandó fák koronáját kb. 15 cm. vastag (átmérőjű) ágakra visszavágjuk. Ezekbe az ágcsomokba utunk. A rossz, nem megfelelő fajták átlótásával rövid idő alatt feljavítjuk gyümölcsösünket.

A gyümölcsfák metszésének, a ribizke- és a pászmetke bokrok ritkításának az ideje elérkezett. Az ú. n. gazdasági faalak, a közepes törzsű fa fiatalabb korban 4—5 éves koráig alakítómetésben részesítendő. Az alakító metés abban áll, hogy a fa koronáját a kívánt formába felvevéljük és az egyes ágak között az egyensúlyt megteremtjük. A koronalakítás általános szabályai az almanál és a körténél a múlt évi fejlődésű és a fa koronájának vizuál szolgáló vesszőket felére, a szilvánál, a kajszinnál és a mandulánál pedig egyharmadára vágjuk vissza. A cseresznye- és meggyfák visszametszése legtöbbször az ültetéskor elégséges, mert magukra hagyva is kevés beavatkozással nevelik ki legszebb koronájukat. Az alma-, a körte- és szilvafajkák ágazatainak visszametszésén kívül az idősebb ágrészekben levő fiatalabb vesszőket stb. is ki kell ritkítanunk. A ritkításnál elsősorban a befelé növekedő távolítottuk el.

A bokor- és a törpefákat általában ugyanúgy neveljük fiatalabb korukban, mint a közép törzsű fákat, bár ezeket úgy is kezelhetjük, mint alpfákat, amelyekkel állandó metésben részesítünk. Az őszibarackfákat idősebb korban is rendszeresen kell metszeni, mert különben aágaik felkopaszodnak és gyenge termést adnak. A dió- és gesztenyefákat nem szabad metszeni.

A talaj felszikkadása után a rétegetezett magvakat elvetjük.

Készítsük elő a télvégi permetszésekhez szükséges anyagokat. A fagymentes februári napokon gyümölcsfakarboniummal permetszhetünk.

Folytatjuk az őszi szemzésnek csaparametszését, a verneleltetés és csemeték és alanyok válogatását, szabályozását, előkészítését. Megkezdjük a magasztörzsi köszmete- és ribizkefészkék neveléséhez szüksé-

ges alanyok előhajtását. Az oltványos koronába metszését és törzserősítést vesszőinek visszavágását e hónapban kell befejeznünk. A hónap végén a koronába oltást cseresznyével megkezdhetjük.

Ha napos időben déli hajlatokban leolvad a hó a hagymás növényekről, évelőkről, sziklanövényekről, akkor könnyen előfordul, hogy az éjjeli megfagyás és nappali felmelegedés eredményeként „felgagnak” a növények. Különösen a sekélyen gyökér esedő apró sziklanövényeknek gyakori ez a jelenség. Nézzük át többizben és nyomkodjuk vissza helyükre a növényeket.

Ha kertünkben meleggyűz is van, úgy a hó végén már elvethetjük cserepekre vagy ládikákba a nyáron virágzó Begónia, Petunia, Lobelia, Verbena és nyári szekfü magvait. Ritkásan vessük, kartonlapról az apró magvakat, ezzel megtakarítjuk az áttűzelést. A sűrűn álló palántákban mindenféle élősködő gomba is kár tehet.

Szabadba vethetjük, ha a talaj felmelegedett, a szagos bükköny, az

gyenyűri szarkaláb és díszmagvait.

Szobanövények ápolása tekintében a januári teendőknek mondtak érvényesek, melegebb napok megfelelő fokoztak az öntözés használt vízmennyiségét.

Ha a gyeptel öszsel korhadott gyával hintettük be, e hó végén és fogó gerberével húzzuk illetve jutassuk a füvek tövéhez táplálékot szolgáltató trágyát.

Ha az időjárás engedi, az őszi felásott talajt elporhanyítjuk hozzálatunk az ágyások elkészítéséhez. Legalkalmasabb a 120 cm. széles ágy, 30 cm. utakkal. Elkészítésük után már elvethetjük a sádba a mák, paraj, sárgarépamagját.

Legfontosabb munkánk a mely ágykészítés. A hónap végén elvethetjük már ide a paprika, paradicsom, korai káposztafélék, zell uborka, dinnye, retek magját. E lyes palántaneveléssel, szellőztetéssel és edzéssel igen szép eredményt érünk el a korai vetéssel. Hozzálatunk a korai természetére szorgalmasan előkészítéséhez. Ne felejtkezünk meg azonban a télzöldségfélékről sem, ilyenkor a lefontosabb gondos átválogatásuk.

OLVASÓINK ROVATA

Hűba szállsz le hóhé hely!

*Hűba szállsz le hóhé hely,
Szómdra itten szük a hely.
Sópörök, lapátok ezrei
Halomba foguak gyűjteni.*

*Nem tühret itt az utókor,
A megemelő forgatalom,
Ha böven hullsz, csak gátolod
Azért kell félre állnod.*

*A jégvirág még elvirít,
Nem lesz nyugodt tanyára itt,
Sópörök, kőnyak, hordának,
Mig végül is megszón a nap.*

*Szűll hód aó, hol csendesen
Szunyadva rét, mező pihen,
S míg eljön álta éjele,
Nem háborít ott senkise.*

Nyárádköszvényes.

KAJCSA ANDRÁS

A tej eltartása a háztartásban

Nem ismerünk olyan vegyszert mely a tejet friss állapotban tánta és az alvadástól megőrizni anélkül, hogy a tejnek az egészségre ártalmas tulajdonságokat ne kölcsönözze. A tej megőrzését a háztartásban csak egy ajánlható módon tudjuk lehetővé tenni: ideig hátráltatni és ped úgy, hogy lehetőleg egészen friss tejet vásárolunk és azt vásárlás utáni rögtön röviden felforraljuk (1. első felhabzásig), majd utána gyezan lehűtve, hideg helyen a leghyesebben átsűrűsés nélkül, a felforralásra szolgált és megfelelő, ányuló peremű fedéllel lezárt edényben tartjuk el. A tejes edényt a fforralásán és eltartásán kívül másórára ne használjuk. Gyermekek részére féretett tejet, de különben általában a tejet felhasználás elől mindig kóstoljuk meg, vajjon netasanyavodott, vagy keseredett-e? A tejhez hasonlóan levesek és kész ételek is jól tarthatnak hideg helyen olyan lezárt edényben, melyek fedele az edény peremén átnyúlik, ha azonban eltartóközben ízük vagy szaguk megváltozott volna, öntsük ki őket.

Uj ballada Julia szép leányról

Ezt a verset Papp Asztrik J. írta és küldi az erdélyi leányoknak üzenet, kérés és parancs képpen.

Julia szép leány jöreggel fölkele,
kísétála vada a búzamezőre,
buzavirág szedni magát ott mulatni.
buzavirágoktól sirva buscut venni.
Borzolgnatni kérdi aranyszínű haját,
fon bele méteres rózsaszínű pántlikát,
rózsaszín pántlikát, szegfűt, nefelejeset...

Ne végy buscut, ne végy Bartalis Julia,
jobb neked itt élni, buzavirág szedni,
buzavirág szedni, koszoruba fogni,
szegfűt, nefelejeset szép hajadba tenni.
Ne rakj szép fejdre méteres pántlikát,
karcos derelkadra idegenek rongyát,
habfehér orcádra kezesőt, patikát.
Szebb neked a hajad koszoruba fonva,
jobban áll orcádon a pirosló rózsza,
sarlót végy kezedbe, az való kezedbe,
Hargita oldalán érik már a málna,
szelíden mosolyog a Somjói Mária...

„Zakatot a vonat, a, Budapest felé,
visz engem, visz engem a boldogság felé,
a boldogság felé, vidám élet elé,
visza sem es jövőnk, csak mint fényes dáma.
...ak mint fényes dáma, aranyos ruhába,
megöli a bűnt alszgi Zsuzsikát...”

Gyere vissza, gyere szép Bartalis Julis,
véres könnyet hullat özvegy édesanyád,
özvegy édesanyád, katonatestvéred,
jó Lokodi István, világszép jegyesed.
Gyere vissza, gyere, meglópnak ott téged
eirabolják orcád hajnalló rózsáját,
virág két szemednek csillagragyogását,
eperajkának csengő kacagását.
Gyere vissza, gyere szép Bartalis Julis,
buscu lesz Somojón, indul mán a kereszt.
Mind elébe futunk, ahányan csak vagyunk,
ahányan csak vagyunk, mind összecsokoluk
fáradt lábaid elé le es leborulunk.
Gyere haza gyere Bartalis Julia...

Szép Bartalis elment várost látni,
cifra paloták közt szerencsét próbálni,
elment Julis elment, még vissza se nézett,
csak a szél kísérte, a Hargita nézte,
nézte amíg látta, aztán elvesztette.
Pedig édesanyja imádkozott érte,
szép gyűrűs jegyese, levébe es kérte,
katonatestvére meg es megüzente...
Hová levél, hová Bartalis Julia...”

„Sirass anyám sirass, élttemben hagy hajam,
hagy hajam élttemben, hogy sirásx holtomban.
Sirass anyám, sirass, ne es sirass, átkozza,
pávaskodásomnak megtapám az árát.
Elvesztettem orcám viruló rózsáját,
virág két szememnek csillagragyogását,
eperajkának csengő kacagását,
viruló testemnek harmatfrissességét,
viráglilat-lelkem legszebbik reményét
Sirass anyám sirass, jajgass éneketem,
cifra rongyok között, magam is rongy let’
Sirasson az Olt is, sirasson a Nyárad,
sirjon a Hargita, sirjon kilenc fala,
engedettségnek lássatok példáját...”
Szép Bartalis Julis arca piros lánza...

„Leányom, leányom, virágos kertembe
első raj méhemnek gyöngö lépecskéje,
gyöngö lépecskének sárgulvi viassza,
sárga viasszának földön futó füstje,
földön futó füstje, kialuló lángra...”

Első kakasszókor megszólal a harang
hét fala harangja huzatlan szóla.
Másodikakasszókor jöttek a leányok,
legények-leányok éjfélete gyásza.
Harmadkakasszókor vállaiakra vették,
vállaiakra vették, temetőbe vitték,
sötét sírgödörbe be es bele tették.
Igy juta halálra szép Bartalis Julis...

Negyedkakasszókor, ha lesz ki megérje,
negyedkakasszókor a világnak vége...

Igen sok adomány érkezik a Vöröskereszthez

ebek András és Németh István
menték Domokos faluban 100 pengő.
Csögör János Szamoszent-
alósról 300 pengőt, Kolozsvári
Sai katolikus Főnépiskola 201
Szentkirályi műszaki és
strotechnikai szaküzlet 200 pengő.
Kolozsvári Első Erdélyi Pa-
temezgyár munkásai 71 pengőt,
Sami Népiskola Tacs 25 pengőt.

Torboszlói rei. iskola Ifj. Vörös-
kereszt csoportja 30 pengőt, Major
László tűzoltófelügyelő Szászfenes
24 pengőt, Nagyszántói állami nép-
iskola 16 pengőt, Tasnádi György
Székéről 15 pengőt, Légyvédelmi fi-
gyelő óra 10 pengőt, Dipsei állami
iskola 11 pengőt küldött be. Fe-
jérdi Sándorné Nyárádszereda kör-
nyéki falvakból 1000 cigarettát.

Máthé Margit és Isztl Jenőné Bor-
saújfaluból szeretetsomagokat,
Czigel Mária tanítónő Boroghá-
ról 360 cigarettát küldött a Magyar
Vöröskereszt kirendeltségének.
A sepsiszigyörgyi Vöröskereszt
Fiókhöz is sokan küldték be adomá-
nyukat, ígyghyha a helyi sajtó min-
den száma közli a kisebb-nagyobb
adományok adakozóinak nevét.

A HORDÁR

Írta: Mórész Zsigmond

Ahogy a vonatról Bécsben leszálltam, a pályaudvar előtt, a villamosmegállónál magyar szó ütötte meg a fülem. Egy tiszta, öreg hordár volt, derék jórökésű, fehérbajusú, pirosarcú ember.

— Jónapot, — szólított meg. Önkénytelen s rögtön a kezét nyújtotta. Szinte el is rúszellte szolgál állapota miatt, de meggyűlt, hogy megértettem s barátságát nem utasítottam el.

— Elviszem én az urat olyan szállodába, hogy nem kell fényesebb és mégse olyan rablók, mint ezek itt.

Leoldotta derekáról a szíját, átkötötte a két csomagot, vállra vette.

— Maga hogy került Bécsbe? — kérдем útközben.

— Jaj, uram, azt csak az Isten tudja.

— Mióta él itt?

— Negyven éve.

— Most hány éves?

— Hatvanegy.

— Hová való?

— Debrecenbe.

— Mikor volt otthon utoljára?

— Negyven éve.

Hallgatva mentünk tovább.

Egyeser csak megszólalt kérdezellen.

Az ember kérdezellen mondja el a legfellettebb titkait.

— Sokat hányt-vetett az élet, — katonának jöttem én Bécsbe. De aztán, hogy a feleségemmel úgy jártam, ide költöztem.

— Házasember?

— Igen.

— Gyerek is van?

— Nincs.

— Nem is volt?

— Egy.

— Meghalt?

— Meg.

— 86-ban.

— Mikor?

— Mikor?

— 1886-ban, aztán hagytam el az országot.

— Elhagyta?

— El.

— Azóta nem is látta?

— Nem.

— El még az országot?

— El.

Tünődve néztem rá az öreg magyar-

ra, mint valami természeti tüneményre.

— Nem kívánja látni?

— Nem.

— Még most is haragszik rá?

— Még most is.

— De hisz ez borzasztó, hát hogy

éltél az öszerecskén?

— Nem jött velem sörözn.

— Ez az egész?

— Ez.

— Nem egyesett a természetű?

— Nem.

— Mi volt a baj?

Az öreg gondolkodott.

— Én, tudja, sose tudtam egy helybe maradni, bennem mindig mozgott a vér. Az apám fűsüsmester volt, én a kollégiumba jártam, de vót valami Fejérvári nevű tanár, az mindig azt mondta, milyen jó a szusterinasnak! hogy hát annak nem kell tanulni, csak a papusca szét hajgálja az utcán. Ez meg nagyon megtetszett nekem, ez a szó, és kérem, a második osztályból kinaradtam, megszöktem. Aztán bádogosias lettem, mert annak a legjobb, az a tetőn mázskál... Tíz-hat éves koromban megszöktem, elmentem vándorolni. De nem jó volt, meglepett a tető, hazamentem, az édesanyám tisztát adott rám, mert erre az egyre nagyon kényes vagyok. Néze meg, milyen ingem van most is, pedig negyven éve csak magam gondozom magamat... Szóval, katonának már Bécsbe kerültem, aztán megházasítottam odahaza, saját útletem volt. De hogy így történt, eladtam, az árát elittam s koldusnak jöttem Bécsbe.

— Szerette az asszonyt?

— Még most is szeretem. Nem is mondhatók rá semmit. Nagyon dögos volt, nagyon okos, csak egy kicsit fűvöngy. És olyan otthonvaló, magának való.

— Nem szeretett mdatni.

— Nem szerette, ha én mulattam! Akármí örömem volt, nem szerette. Így aztán összehaptunk... Tudja, milyen a magyar ember!... Guten Tag, Herr Kondaktor, habe die Ehre... — odaköszönt egy villamoskalauznak... — Szeretnek ezek itt engem! Tudják ezek, ki vagyok én! — mondta önérettel.

— Ha én azt mondom a portásnak — folytatta —, hogy szoba kell, akkor van szoba! Habe die Ehre, habe die Ehre... — köszönt előre a sorli gyűmölösárusnak: ez is tudja, ki ő.

— Sokat jártam a világba! Mit gondol, kicsi nekem Bécs! hogy mindig csak itt üljek! Bejártam én Németországot, Franciaországot, mindent, de Bécs volt a Sitzplatzom, igaz! No de meg is van itt nekem a becsületem, mikor folyamodtam sapkáért, megadták, kimintattam nekik, milyen érdemem van nekem Wienben: nemyit látkam én itt, régi Dienstmann vagyok én itt, kérem, Hej, de szeretnek is, imádnak engem! Külöben is az egész világon imádtak, akora mentem.

— Csak a felesége nem, ugye?

Elhallgat. Valami megütötte a

Aztán dacosan jéveti a fejét:

— Ilyen a magyar, uram. Hissz-

szik ismerni, milyen a magyar. Aztán hallgatva, gondolkozva v

lástuk be a hotelbe: Habe die Herr Portier, habe die Ehre...

Büszke volt, hogy a portás egy t rögtön adott szobát. Hogy milyen zatosan és mekkorát köszöntögetett, nem számít. Itt lehet szolga is, alá is, ki is rugthatják: de ha mag szól, akkor valaki, és úr és eget önértet.

Ilyen a magyar.

Bajdosó kuruc rigmus

Írta Ady Endre

Tíz jó évig a halálban,
Egy rossz karddál száz esatában
Soha-soha hites vágyban,
Soha-soha vetett ágyban.

Kergettem a labanc-hordát,
Sirattam a szívem sorsát,
Még sem fordult felém orrád
Rossz csillagú Magyarország.

Sirattalak, nem sirattál,
Pártoltalak, veszni hagyttál,
Mindent adtam, mit sem adtál.
Ha előltem, nem biztattál.

Hullasztottam meleg vérem,
Rágódtam dobott kenyérem,
Se barátom, se testvérem,
Se bánatom, se reményem.

Már életem nyugalommal
Indul és heveske gonddal
Vendégséggel, vigalommal,
Lengyel borral és asszonyra.

Lengyel utrak selymes ágya,
Mégis forró, mint a máglya.
Haj, megegyeszer lennék árva,
Be jó volna, hogyha fájna.

Aldott ínség: magyar élet,
Világon nincs piórod néked,
Nincsen célod, nincsen véged,
Kínhalál sz tüdővséged.

Elhoesztál az anyánk csókja
Minden rózsánk véres róza,
Bénán esünk koporsóba,
De: így éltünk vitéz módra.

Ezt kell tudni a drótférgekről

Igen sokféle drótféreg a gazdálkodás egyik legnagyobb veszedelemé, mert pusztítja a gabonaféléket, burgonyát, a tengerit. Nem valami valóságos férgek, mivel egyrúnt megélnék a vadon növé és ermeszteni növényeken. A gabonát yökér felett rágnák meg és ezért megrágnak, illetve elragított növények könnyen kihúzhatók. A répa-félékben lyukat rágnak és abba észkelik be magukat. Az ilyenekkel gyakran lehet találkozni. A tengerit a gyökér felett rágnák el és azok könnyen kidőlnek és fejlődésükben visszamaradnak. A tengerinek még csak eszázmagját is megtámadják és elpusztítják úgyanmaga, hogy a tengeri ki sem tud colni. Ilyen esetben igen gyakran találkozunk igen különféle megállapítással és csak a drótférgekre nem gyanakszunk. Kártételük leginkább a tengerivetésnél tűnik fel és azt hisszük, hogy a tengerit különösképpen szeretik. Ez éppen nem mondanható, mivel a tengerinek elég kemény gyökerét nem nagyon szeretik és csak azért tűnik fel annyira bártételük, mert a tengerit ritkára hagyjuk és így ha egy-egy növény hiányzik, akkor már feltűnik. A gabonafélékben kártételüket állg vesszük észre, mivel a gabona stúrálással, pedig a gabonafélékben teszik a legnagyobb kárt. A gazdák általában azt hiszik, hogy a tengeriben teszik a legnagyobb kárt.

A drótférgek általában ismeretek, mivel minden gazdálkodó ismeri a kemény, hengeres, vékony, hosszúak és felette hajlékony és mozgékony férgeket, melyek rozsdás drótdarabhoz nagyon hasonlítanak. Színük fényes sárga, vagy sárgáshárnak, hosszúságuk egy és fél—két és fél centiméter. A drótférgek a közismert igen sokfajta pattanóbogárra a lárvaí. Kifejlesztésük ideje fajak szerint változó. Állandóan a földben élnek és vannak fajták közül olyanok, amelyek 5—6 év alatt fejlődnek ki. Teljes kifejlesztésüket rendszerint nyári időben fejezik be, de vannak olyanok is, amelyek tavasszal érik el kifejlesztésüket, amikor a talajba furakodnak s ott bábba alakulnak, hogy mint kifejlődött pattanóbogarak jöjjenek elő. Mindenféle talajban megélnék, de legjobban szeretik a nedves talajt és a talajnak mindig a nedvesebb részét keresik fel és ott élnek tömegesen, ezért van, hogy inkább csak foltokban észleljük kártételüket.

A pattanóbogaraknak igen sok fajtájuk van. Az e kérdéssel foglalkozó szakemberek megállapították, hogy hazánk különböző részein mintegy 150 fajta pattanóbogár van, igen természetes, a különböző vidékeken más és más.

A pattanóbogarak általában sötétszínűek, hosszúak és laposak, ha hátukra fektetjük, pattanva a levegőbe vetik magukat és a talajra ugrának. Tavaszról kezdve egész késő őszig megtalálhatók. Párosodás után a gazos helyekre húzódnak, de igen kedvelik az olyan földet, ahol a trágyát nem szántották alá és itt petéznék. Petéiket nagyobb csomókba rakják le és petézés után csakhamar elpusztulnak. A petékből a férgek csakhamar kikelnek és folytatják a már előbb leírt életmódjukat.

Tekintve igen nagy és állandó kártételüket, mindent elkövetnek a szakemberek, hogy kifürkészék életmódjukat és megtalálják az ellenük való teljes védekezést, azonban ez még máig nem sikerült. A fejlődésük nagyrészt már kifürkészék és megállapították az ellenük való védekezésnek is nem egy hatásos módját, melyeknek betartása kívánatos.

Megállapították, hogy a fehérmustár igen jó irtószerek, mert a mustár nem kedvelik és ha kénytelenségűl esznek bele, akkor attól elpusztulnak, mert mustárméregzet kapnak. Igen nagy kár, hogy nálunk a fehérmustárnak tarlóba való vetése nincs elterjedve, mint Németországban, ahol a fehér mustárt igen nagy területen és általában természetesen, de nincs is annyi bajuk a drótférgektől, mint nekünk. Ha a tarlóterésekre fehérmustárt vetünk, akkor a gabonaféléket eléggé drótféregmentes talajba vethetünk. A drótférgek nem szeretik a lent és kender, az ilyen vetéseket lehetőleg elkerüljük. Nem nagyon kedvelik a pillangós-féle takarmánynövényeket, de annál jobban szeretik a gazos földet és a gyepes megyéket, ezek valóságos Eldoradoik, pedig — sajnos — ilyenre gyakran ráadásunk.

Nem szeretik, ha a talajt többször kapálják, mert ezáltal nemcsak nagyon háborgatják őket, hanem a fejtalajt szárazabbá is teszik, már pedig a szárazság, a levegő és a gyomirtás a haláluk. Nem tűrik a nyomirtást. Általában, elmondhat-

juk, hogy a mezőgazdasági kultúra a végsőveszedelmük.

Sajnos, igen sok gazda, de még a tanultabbok is, azt hiszik, hogy a tengerit csak úgy óvhatjuk meg a drótférgektől, ha a tengerit tavaszi szántásba vetik. A gazdáknak ez a véleménye annyira általános, hogy nem lehet őket ennek ellenkezőjéről meggyőzni. Pedig ennek magyarázata nem más, mint az a körülmény, hogy a tavaszi szántás szántja a talajt, amit a drótféreg nem szeret és így a talajnak mélyebb részeibe húzódik, de a tengeri sem szereti a száraz talajt, így nehezebben kel ki, lassabban fejlődik, tehát a tengeri fejlődése is akadékos, különösen ha szárazság következik be. Az igaz, hogy a tengeri addig mentes marad a drótférgektől, amíg a szárazság tart, de ha esők járnak, a talaj összeleped, és a szántott és szántatlan talaj nedvességgel kiegyenlítődik, akkor a drótférgek fejlődnek és annál mohóbban kezdi meg pusztításukat.

A drótférgek irtásának még az is egyik módja, hogy a tarlókat mentül többször szántanánk és a szántásokat jól elművelnénk, mert így igen sok drótférget felhozunk a talaj felszínére, ahol csak a napfény hatására elpusztulnak és még a talajból a gáz is irtanánk, amiáltal a drótférgek létfeltételét is megakasztanánk.

Hathatos védekezés az is, hogy gabona után gabonát ne vessünk. Általában tartjuk be a növénytermesztésnek azt a követelményeit, amit a helyes növénytermesztés megkíván.

Pál Béla.

Az ország legrégebb
szarvasbörgyára

Őz-, szarvas-,

dámvadbróket, kesztyű, ruházat, mosó- és bélszörre, — természetes színen és színesen, — egyéb vadbróket szőrmére való kikészítésre bér munkában vagy felesben elvállal:

Mehlschmidt Gyula ¹⁸⁶⁴

vitéz

FEJER ANDRÁS

Finombörgyára Tatabánya város
Alapítva 1700.

EMKE POSTA

As Emke csihi falumunkaja.

As Emke csihamegyei választmánya az elmúlt tél folyamán megkezdett falumunkáját a gyezői részeken fogja folytatni, de a csihi részekben is munkálkodni fog. Az elmúlt napokban Galocsi, Salamási, Gyergyóhódosi és Gyergyóvárhelyi községekben vitéz Miklós Gergely tanfelügyelő, Ferencz Gyárfás hírlapsíró, P. Hajkó Leander ferences rendfőnök, Ditróban és Gyergyóremetén Gál Ferenc népműv. titkár, Szőke Mihály ny. földműv. isk. igazgató és Bárdy Balázs lelkész, Gyergyóalfaluban és Sárdhegyen, dr. Szász G. Gerő csihszeresdai polgármester, Madár István gazd. felügyelő és dr. Csiky János főorvos, Tekerőpatakon és Kilyénfalván, dr. Nagy András orvos, Kozán Imre gazd. felügyelő és Selyem Tamás tanító, Gyergyócsomafalván és Gyergyóalfaluban, Bitay Endre az Emke kirend. vezetője, Adorján Ferenc, a csihamegyei Kézdivásárhelyi szövetkezet igazgatója és dr. Kajtsa Sándor főorvos, Vaslában és Botatelepen, dr. Balló János főorvos, Résegy Tamás állatorvos és Király István igazgató tartottak előadásokat.

Tervebe vették, hogy a megkezdett Emke-munka folytatására Gyergyóban a Társasdalmi Együttműködés szervevél karöltve külön bizottság alakul. A megkezdett munkát pedig teljes lendülettel folytatják.

Újabb tagsági jelentkezések.

A Szilágyi mezei Zádánokál Sebestyén László ig. tanító fáradozásai folytán 12. Köpölnyfaluból vitéz Mihály Lajos plebánus gyűjtése révén 3. Székelykeresztúrral Kovács Ferenc gyűjtéséből 4. Ráduly István fáradozásai folytán Bözödyfaluból 6. Felsőboldogfalváról és környékéről pedig Gál Károly gyűjtése révén 16 új tag jelentkezett az Emkebe.

A tagsági jelentéseknek napirenden vannak és a közélet folytatjuk.

Az Emke kézdívásárhelyi választmányi tagjai.

Közöljük, hogy Kézdivásárhelyen megalakult az Emke-tagozat s egyben közöljük a tisztikar névsorát is. Kiegészítésként most közreadjuk a kézdívásárhelyi Emke-választmány tagjainak névsorát: Tóth Balázs, dr. Bartha Béla, Deák Árpád postafőnök, Paál Elek ig. tan., Kovács J. István főszerkesztő, dr. I. Diénes Jenő ügyvéd, Saócs Mihály főbíró, igazgató, dr. Paál Lajos ref. lelkész, Pál Gyula r. k. plebánus, Fülöp Kálmán tanár, Kovács István írástudó, elnök, Mocseri Ernő építész, Pál Béla cipész-mester, Gál László állományfőnök, Magyaray István kereskedő, Vajda Albert asztalos, György Károly szabó, Szőke Imre asztalos, dr. Bertalan János orvos, Csapó József és Pál Ferenc műfalomtanulmányosok

Újabb könyvjuttatásaink.

Az Emke ijában a következő helyekre juttattunk könyveket, vagy fizeteket: Szászjenes, Kövesegyháza, Szomsonvári, Alsószék, Vasa, Almászentmihály, Bábony és Keteds közmegek, szégyenszorsú magyarságának, a gyulai népfőiskola hallgatóinak és a KMDSZ népfőiskola hallgatóinak Kolozsváron.

Ezenkívül több ezer drb. ingyen naplót juttattunk el az Emke összes erdélyi vármegyei választmányai útján, egyes helyeken pedig a népművelési titkárságok útján a szégyenszorsú, főleg pedig a szétszórtságban élő magyarok közötti közléstáza céljából.

Tovább alakulnak az Emke-flókok.

Újabbban Emke-flókok alakultak a következő helyiségekben:

Szoldárd, elnök dr. Kutas József szoligabíró, alelnök Hadady László g. felügyelő, titkár Nagy Magdolna tanítónő, pénztáros Czaboly Géza tanítónő, elnök Eszenyei Gyula ref. vallásoktató lelk., választmányi tagok: Fedonok László plebánus, Juhas Lajos tanító, Szennyess József ref. lelkész, Saócs Sándor főjegyző és Topolyai Erzsébet tanítónő.

Tóti (Bihar m.): elnök Liszckay Kálmán ref. lelkész, alelnök Mészáros Lajos, titkár Nagy István áll. tanító, jegyző Nagy Istráné, pénztáros Balogh Lajos gazdálkodó.

Ermihályfalva: elnök Kotormán István, társelnökök Betker Tivadar és Sass Kálmán ref. lelkész, alelnökök dr. András Ernő orvos és Berényi Sándor, ügyv. főtitkár dr. Aranyossy Ágoston, titkár Tóth Gyula, pénztáros Hegedűs Károly, ellenőr Szentiványi István, vál. tagok Silye Péter, Hanyi Zoltán, Majoros Géza, Betker Elek, Horváth László, Horváth Lajos, Tóth Zsigmond, Rimay Jánosné, Oláh Margit, Horváth Viktor, K. Szabó Imre, Berecz Lajos és Torda Gábor.

Erkeserő: elnök Kiss Ferenc ref. lelkész, alelnök Lenevél József ref. egyházi gondnok, titkár Kovács László, pénztáros Szatmári Sándor, ellenőr Holczi György, jegyző Leel Össi Károly.

Baganyér: ügyv. elnök Csokonay József ref. lelkész, társelnökök Sereghy Pál gör. kat. lelkész és Sándor Lajos közs. főjegyző, titkár Ludmány Gábor

földbírtokos, jegyző Legeza Miklós g. a tanító, pénztáros Rakó Mihály ven déglős, vál. tagok Szász Dániel, dr. Szűcs Sándor, Erkel Tibor, B. Armas József Meszesán János és Tarr Mihály.

Piskolt (Bihar m.): elnök Bakos József, alelnök Nagy Jenő, titkár Áron G. Viktor, pénztáros vitéz Rakovszky Albert.

Eradony: elnök Kiss Miklós földbírtokos, alelnök Szenti Jenő főjegyző, titkár Szomorv Árpád, pénztáros Nagy József.

Kraszava: elnök id. Kádár Imre ref. lelkész, tb. elnökök br. Györfly Lajos és br. Györfly György, alelnökök Kovács Imre, Ötvös Gyula, Berki József, Fazekas János és Beregi Károly, titkár Mezei Lajos, pénztáros Major István, ellenőr Kádár István és Nagy Ferenc, vál. tagok Szilágyi Sándor, dr. Kézdi Ottó, dr. Császár Lajos, Szórády Lajos, Jerec Ida, Magyar Akosné, Mészáros Lajos és Benedek Jakabné.

Dobokos (Szolnok-Doboka m.): elnök Csatlós Mihály ref. lelkész, alelnök Bodor Zoltán, titkár Máthé Magda tanítónő, pénztáros Papp Sándor, ellenőr Sztankovszki Vencel, vál. tagok Miklós József közs. bíró és vitéz Tóth János.

Atalósok (Szolnok-Doboka m.): elnök Vincze György ref. lelkész, alelnök Biró Károly, titkár Solymossy némes Ella, pénztáros Solymossy Károly, ellenőrök Ájtay Jenő, Kovács Imre, vál. tagok Szász Árpád, Vékó Károly, Kovács Dániel és Vinczellér Márton.

Szentmáté (Szolnok-Doboka m.): elnök Török Lajos lelképásztar, alelnök Raviczky Mária diakonissza testvér, titkár Szilágyi Károlyné tanítónő, pénztáros Kisari Erzsébet tanítónő, ellenőr Szilágyi Károly körjegyző, vál. tagok Biró István, Végh István és Méric Márton.

Magyarberéte (Szolnok-Doboka m.): elnök Mágnar Sándor ref. lelkész, alelnök Tyukodi Alajos áll. tan., titkár Gálffy Gizella ref. tanítónő, pénztáros Tyukodi Alajos, ellenőr Rémán István, Perzié, vál. tag Kő András lev. cs. parancsnok.

A megalakult flókok névsorának közlését folytatjuk.

Újabb kiállításainkról pedig anyagtorlódás miatt közelebbről fogunk emlékezni.

(—0)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapítva: 1899.

Magyarország egyedüli állami érdekeltségű, szinmagyar biztosító szövetkezete.

Kartelen kívül!

A biztosítás minden ágával foglalkozik igen előnyös díj- és feltételek mellett. Vezér, fő- és helyképviselvek minden városban és községben

Vezérképviselőség-ek Erdély területén:

Kolozsvár, Horthy-út 6,

Marosvásárhely, Széchenyi-tér 28 sz.

Udvarhely vármegye Erdély „legszövetkezeti” megyéje

Érdekes tanulmány jelent meg Udvarhely megye hitelszövetkezeti életéről. Kun Ádám cégvezető kimondja, hogy Udvarhely megye nemcsak Erdély legmagyarabb megyéje, egyben „legszövetkezeti” megyéje is, mert a szövetkezetileg a legnagyobb megszervezett. 1943 júniusában a megye 109 községében 36 hitelszövetkezet működött, mint a „szövetkezetek Központja”. Ennek a szövetkezetnek tagjai 105 község köszi közül kerülnek ki. A megye összes hitelszövetkezeti megszervezettségéhez még csak egyetlen hitelszövetkezet alakítására van szükség. Az értékes tanulmány kimutatja, hogy 1942 végén 102 község mintegy 113 ezer lakosából 8593 volt hitelszövetkezeti tag, ami azt jelenti, hogy kb. minden 13-ik ember tagja valamelyik hitelszövetkezetnek és legalább minden harmadik családban is hitelszövetkezeti tag. Ugyanakkor Csík és Háromszék megyékben is minden 22-ik, illetve 18-ik lakos hitelszövetkezeti tag. Az értékes tanulmány adatokkal alátámasztva azt kimutatja, hogy a kis területre kiterjedő működési körű községek sokkal alkalmasabbak szélesebb rétegeknek a szövetkezeti táborba való bevonására, mint a nagy területre több érdeklődő hitelszövetkezetek. Ha még hozzávesszük, hogy Udvarhely megyének ezenkívül nincsen olyan községe, ahol valamilyen szövetkezet - fogyasztási, tej, gazdasági szövetkezet - ne volna, megállapíthatjuk, hogy Udvarhely megye méltán Erdély „legszövetkezeti” megyéje, de országos viszonylatban is egészen jól áll.

Gyűjtünk tollat a vöröskereszt hadikórházaknak

A hadikórházak tollal való ellátását tűzte ki a Magyar Vöröskereszt erdélyi kirendeltsége a fiókszervezetek elsődleges céljánál. A lehetőleg mosott és fosztott tollat nagyobb mennyiségben kell összegyűjteni és a pontos mennyiséget levelező-lapon közölni kell a kirendeltséggel, ahonnan pontos utasítást kaphatnak a gyűjtők, hogy hova küldjék a fosztott tollat.

Udvarhely vármegyében működő Vöröskereszt fiókok 150 kg. fosztott tollat gyűjtöttek néhány nap alatt. A kitűnő állapotban levő tollat a eszközreai Vöröskereszt hadikórházban fogják felhasználni.

Meghalt Papp József dr.,

Kolozsvár megszálláselőtti utolsó főispánja, a Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R. T. igazgatóságának elnöke

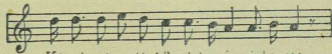
Mély gyászba van az erdélyi magyarságnak. Amint Budapestről értesülünk, vasárnap hajnalban, hosszasan szenvedés után meghalt Papp József dr., Kolozsvár megszállás előtti utolsó főispánja, aki a bécsi döntés után kormánybiztosi teendőket látott el s a miniszterelnökség második ügyosztályán az erdélyi közigazgatási ügyekben fontos szerepet töltött be. Már hosszabb idő óta súlyos betegnek feküdt Budapesten s szombatról vasárnapra virradó hajnalban az utolsó szentségek felvétele után kiszenvedett. Hosszú évekig Kolozsvár egyik legképzettebb ügyvédje, majd az ügyvédi kamara dékánja volt. A román megszállás előtti időkhöz pedig Kolozsvár város utolsó főispánja. A megszállás után repat-

riált, mint ny. főispánt a miniszterelnökséghez osztották be s ott mint az erdélyi ügyek alapos ismerője dolgozott a legutolsó időig. Halálát feleségén kívül testvére, dr. Papp Antal nyugalmazott államtitkár gyászolja. De gyászolja a Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R. T. igazgatósága, tisztviselői kara és munkás-sága is. Az elhunyt mindenkor lelkes és önzetlen támogatója volt vállalatunknak, aki különösen a visszavetetés után mindenkor sikraszállt vállalatunk érdekeiért és az esetleges nehézségeket igyekezett áthidalni. A Magyar Nép szerkesztősége úgy értesült, hogy Papp József temetését Kolozsvárra szállítják és itt a város vezetésére által adományozott díszsírhelyen helyezik örök nyugalomra.

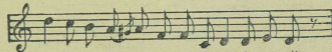
NÉPÜNK SZELLEMI KINCSEI MINDEN HÉTEN EGY NÉPDAL!

Kiszáradt a tóból

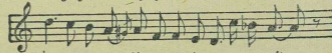
Parlando

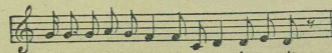
Ki-szá-radt a tó-ból mind a víz, mind a sar,

Sze-gény bir-ka - nya-jam, csak én rám kar-di - kál,

Én Is - te - nem ll - ram, ad - jál csendes c - sőt,

Szegény birka-nyuznak jó le - ge - lő me - zőt.

Véglegesen elődt,

hogy mi tart el több embert, a kisbirtok-e vagy a nagybirtok?

Régi kíváncsi, hogy végezzünk olyan tudományos alaposan végrehajtott és minden elfoglaltságot mentes tanulmányokat, amelyek a különböző nagyságú birtokok foglalkoztató és népességeltartó képességet mutatják. Erre szükség van, amikor a birtokok állása terén a további fejlődés szükségességét hangsúlyozzuk és amikor sokan még ma is abban a meggyőződésben vonják kétségbe a birtokpolitika jelentőségét, hogy a kisüzem csekélyebb foglalkoztató és népességeltartó erejénél fogva a nagybirtok felosztás súlyos szociális megrázkódtatást idéz elő.

Tudjuk, hogy nem így van, erre sok tényből következtethetünk, tudományos vizsgálatok azonban eddig erről a kérdésről hiányoznak. Külföldön már minden vita felesleges a kisüzem és nagyüzem szociális szerepéről, erre a tudomány választ adott, nem így azonban nálunk, ahol az üzemi kutatások ugyan sok értékes adatot szolgáltatottak már, amelyek kétségelentlenül a kisüzem elsőbbségét bizonyítják, ezek a vizsgálatok mégis sok kérdést tisztázatlanul hagytak. Mintha szándékosan kerülénék, hogy erre a kérdésre teljes világosság derüljön. Így inkább csak a különböző évből végzett üzemi tanulmányok némely részleteredményére vagyunk utalva.

Ilyen részleteredményt nyújt a Mezőgazdasági Munkatudományi Intézet legújabb tanulmánya, amelyet az ország egyik legnagyobb és legjobban kezelt üzemenek munkaerőszükségletéről tett közzé. Ez a 30.000 holdas gazdaság 1923-ban 1821 gazdasági családát alkalmazta. A családok száma a gazdasági válság évei alatt 1687-re csökkent és a válság elmúltával sem emelkedett lényegesen, sőt a háború kitörésének évében 1655 főig fogyott. Az uraldom tehát a gazdasági válság alatt ráért a munkaerővel való takarékosagra és ezt később is folytatta, amikor erre a rossz konjunktúra már nem kényszerítette.

Ebből arra lehetne következtetni, hogy az uraldom jobban kihasználta gazdasági családait vagy a gazdálkodás belteljesességét csökkentette. Egyikről sincs szó. Amíg 1923-ban minden gazdasági család 324 munkanapot dolgozott, 1933 óta ez a szám 291-re csökkent. A termelés belteljesége sem hanyatlott, sőt inkább emelkedett.

Mivel egyéb munkások, főleg somások száma sem változott lényegesen, feltehető, hogy az uraldomnak a munkaerő növelése, illetve a munkaerő számának szaporítása nélkül is sikerült a gazdasági családok munkateherjét fokozni és valószínű, hogy a gépi erő alkalmazásának to-

vábbi kiterjesztése is lényeges szerepet játszott.

A gazdasági családok számának a most folgó háború alatt bekövetkezett emelkedése, amely már az 1928. évi létszámot is meghaladta, pusztán konjunktúrális jelenség, annak következménye, hogy napezámot és somákat nehezebb kapni és az utóbbi években gazdasági család lett a legelőcsélt munkaerő. Ebben a hatalmas uraldomban észlelt eredmények csak megerősítik azt a feltevést, hogy a fejlődés a mezőgazdaságban is az emberi munkaerő fokozott kíméletben részesítése felé halad és hogy kevesebb munkaóra alatt is — a gépek alkalmazásának kiterjesztésével és a munka szervezés tökéletesítésével — külön eredményt lehet elérni. Megvan tehát a lehetőség arra, hogy a mezőgazdasági munkás élete is könnyebb és emberségesebb legyen, hogy munkateljesítményének csökkenése nélkül is, sőt annak fokozásával jobb életszínvonalat teremthessen magának. De egyéb tanulságot is levonhatunk.

A mezőgazdasági nagyüzem még erős iparosodás mellett sem tudja fokozni számottevően foglalkoztató és néplétszámot ércét. Ez az uraldom az ország legjobban iparosított gazdasági nagyüzeme: cukor, szesz, konzerv, kendergyár, saját villanytelep és sok egyéb; apró ipari üzem tartozik hozzá. Ennek ellenére a rajta és belőle élő népesség négyzetkilométerenként csak 67,5-68 népsűrűséget ad, míg annak a megyének a népsűrűsége, ahol az uraldom fekszik, 87,7. Már pedig ilyen belteljes és ennyire iparosított gazdaság egy sincs az országban, ha tehát ennek a népességeltartó képessége is majd 30 százalékkal kisebb, mint a megyéi átlag, amelyben a kisüzem viszi a szerepet, akkor ennek a ténynek a jelentőségét nem lehet elvitatni.

Három ezer mangalica tenyészkanat osztának ki kedvezményes áron

Bánffy Dániel báró földmivelésügyi miniszter a köztenyésztesben lévő mangalicaállomány vérfriessége és minőségi színvonalának emelése érdekében az előző években jól bevált mangalica tenyészkanakait lebonyolítását újból elrendelte. Az akció a múlt év végén kezdődött meg és 1944. év április 30-ig befejeződik. Kiosztásra kerül 3000 mangalica tenyészkan. Az akció a gazdasági felügyelőségek és az erdélyi kirendeltség útján, a Mangalica-tenyészők Országos Egyesületének közreműködésével bonvolyták le.

Az akció során csak törzskönyvezett mangalica tenyészkanok oszthatók ki és pedig kizárólag a köztenyészésre szolgáló törvényhatósági állattenyésztési alapok, közseggek és egyéb közületek részére. A akció viseli az árkedvezményen kívül a kiosztásra kerülő tenyészkanok szállítási és biztosítási költségeit is. A vérfriességi érdekében különös figyelmet fordítanak arra, hogy a kiosztandó tenyészkanok helybeli, és lehetőleg ne a szomszédos, hanem a távolabbi vármegyék területéről olyan tenyésztekből származzanak, ahonnan az érdekeltek eddig tenyészkanat, illetve az akció során tenyészkanokat még nem kaptak.

Felhívás

a méhészeti tanfolyamok rendezéséről

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület a kezdő és haladó méhészek részére ezúttal is rendez méhészeti tanfolyamokat Erdély különböző vidékein mindazon körzetekben, amelyek legalább 20-30 hallgató részvételét biztosítani tudják, ezenkívül előadói teremről, egy előadó megfelelő díjazás ellenében való ellátásáról és egy olyan méhésző gondoskodjon, amelyben az előadók gyakorlati része bemutatható. A tanfolyamon való részvétel díjtalan. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület ezután is felhívja érdekelteket tagjai, hogy az erdélyi magyar méhészeti kultúra színvonalának emelése érdekében az egyesület támogatni szíveskedjenek. Bejelentések az egyesület titkári hivatala címére küldendők, Kolozsvár, Majális-utca 24. sz.

A tyúk meszos lába

A tyúk lábán a fehéres színt nyert pikkelyek az alattuk levő vartól felemelkednek s így a láb dagadnak látszik. A betegség okozja a tyúk ruháskája. A „meszos láb” néven ismert betegségtől a tyúkot úgy szabadítjuk meg, hogy a beteg lábat bekenjük zoldszappannal (puha, vagy káliszappannal), majd ronggyal bekötjük. Egy nap múlva újra megismételjük az eljárást, azután langyos vízben megpuhult varakat lekeféljük s a lábukat lyszal vagy kreolin 5-10 százalékos oldatával, vagy olvasztott fagyfő- és petrolenumból készített kenőcsrel bekenjük. A bekenést néhány nap múlva megismételjük.

MAGYARORSZAG ÉS A NAGYVILÁG

A Szent Margitról kiadott pápai bulla

Az a pápai bulla, amelyet XII. Pius pápa az elmúlt év novemberében írt alá a Vatikánban, és amelyben kihirdette magyarországi Árpád-házi Boldog Margitnak szenttéavátását, csak most szerezte meg Magyarországra. A pápai bulla főbbek között a következőket mondja: XII. Pius pápának sok nagy feladata között egyik fő feladata az, hogy a hívek elé kövöldendő példaképpé azoknak az életét állítsa, akik lelki tökéletesség legmagasabb fokára jutottak életükben és akik haláluk után csodák következtében szentévé kerültek. Úgy gondoltuk — mondja a pápai bulla —, hogy joggal kell közé kell sorolnunk a Boldog Margitot, a katolikus magyar nemzet díszét, IV. Béla király leányát, szent Domonkos-rendjének szerzetesnőjét, aki, mivel régóta tisztelik őt, őssé ércényeiről és csodáiról a hiteldandó történelmi források állandóan esznek és csodálatteinek híre ma is megvan, melónak látszik arra, hogy őt, ha nem is a szokott ünnepeken szenttéavátással, de legfeljebb hátrózatunkkal szentnek jelentsük ki a szentek sorába laktani hátrózatok el. A magyar Árpád-házi királyi család egyedül a XIII. században még egy másik szentéletű nő adott az Isten Egyházának: Szent Erzsébetet, a ráai Boldog Agnóst, Boldog Kingát és Boldog Joánát. Ebből a családból származott Margit.

„Mi tehát kegyesen meghallgattuk a kérését a Ritusok Szent Kongregációjára biztuk az ügy megvizsgálását és elintézését, amát is inkább, mivel így láttuk, hogy ez a kérés teljesen megegyezik véleményünkkel, amelyet kifejeztünk azon a páratlan Eucharisztikus Kongresszuson, amelyen Budapestben voltunk részt, mint boldog emlékü XI. Pius pápa követése és amely kongresszusnak nagyon kedves emlékeoha el nem muló emlékként él színtünkben.“

XII. Pius pápa befejezést reméli, egy magyarországi Szent Margit emcsak nagyon szeretet hazáját fog özbenjárni, „amelyet méltán tekintene a katolikus hit és a keresztény nép védőpajzsának”, hanem mindazon épekért is, amelyek oly kegyetlen háborúban vannak egymással.

Újabb hivatalos közlés a január 23-1 berepülésétől

A január 23-1 berepüléssel kapcsolatban újabban érkezett jelentések megállapítják, hogy az ország délnyugati

résében ledobott bombák közül több kiséletett gyújtású volt. Ezek az időzített bombák folyamatosan robbantak, a nélkül, hogy sérüléseket, vagy emlitésre méltó kárt okoztak volna. Számolni lehet az eddig még nem robbant bombák felrobbanásával. A szükséges biztonsági intézkedéseket mind a polgári, mind a katonai hatóságok megették.

Inrédy Béla Kolozsváron

Inrédy Béla nyugalmazott miniszterelnök, a Magyar Megújulás Pártjának országos elnöke, a párt kolozsvári klubtermében beszédet mondott az általános bel- és külpolitikai helyzetéről.

Rámutatott arra, hogy a legnagyobb veszély, amely minket és nemcsak minket, hanem mindazt, amit mi kultúra, emberi élet alatt értünk, fenyeget, keletről származik. A bolsevizmust nem lehet kizárólag egy felforgató társadalmi én érvényesülésének tekinteni, hanem ezen túlmenően nagy történelmi folyamat egyik tényezőjeként kell felfogni. A bolsevista veszélyt egy másik veszéllyel felerősödve jelentkezik, és ez a pánszláv veszély. Ez után hangoztatja, hogy semmiféle veszélyt nem lát a háború kimenetelét illetően, de sor kerülhet rá, hogy nekünk is meg kell védünk országunkat. Védekező háborút folytatunk, veszélyt nemcsak északkelet felől fenyeget minket, előállhatnak olyan körülmények is, amikor délről, vagy délnyugatról jön a veszedelem. Van egy úgynevezett belső veszély is, s ezzel szemben éppúgy kell védekeznünk, mint a külső veszélyekkel szemben.

Inrédy Béla befejezésül a kislepek szerepéről szövegezte, hogy nem lesz béke addig Európában, amíg a Kárpát-medence politikai egysége helyre nem áll.

Gondoljon honvéd hozzá-
tartozójára s rendelje meg
számára a

MAGYAR NÉPET

A MAGYAR NÉPET

akár a laktanyába, akár
a frontra elküldjük neki

Gazdasági értekezlet Budapesten

Antal István nemzetvédelmi-propagandaminiszter előnökelte a budapesti kereskedelmi és iparkamara tanácstermében gazdasági tájékoztató értekezletet tartottak.

Az értekezleten Bornemisza Géza iparügyi miniszter foglalkozott a mezőgazdasági izemnek iparcikkkel való ellátásával és a mezőgazdaságban foglalkoztatottak ruhamemű- és cipőszűségletének kérdéssel. A mezőgazdasági iparcikkkel való ellátása terén a főkérdés a vasárakkal való ellátás. Ezen a terén nagy a kereslet, viszont a mai háborús időben az ilyen igények nem elégíthetők ki, mert első a hadsereg szükséglete. Sikerült a vasármeleg és szűkség terén javulást hozó programot kidolgozni, s ebben az évben az előző éhez viszonyítva, több mint háromszorosára emelik a mezőgazdasági rendelkezésre álló ruvas, kerékvas és patkóvas mennyiségét. Hajlandó elfogadni azt a javaslatot, hogy aki mezőgazdasági gépet kap, adjon be vasat. Az egyszerűbb mezőgazdasági gépeket esetleg behozattal is szaporítani kell. Ismertette a ruhamanyag- és bőrkészlet állandó csökkenését s kímélette, hogy a bőrelátás terén lehet javulást elérni. A lámpaüvegellátás kérdéssel foglalkozva kijelentette, hogy lámpaüvegben nem szabad hiánytunk lenni, mert a múlt év októberében a gyárak vagonszámra küldték a vidékre lámpaüveget.

Ezután Szász Lajos közellátási miniszter beszélt. A közellátás alapja a termelés. Ismertette a mezőgazdasági bakauskációt. Az elmúlt évben 240 ezer pár bakauskot osztottak szét. Ma már ott tartunk, hogy a 150 ezer párral indult akciót 300 ezer párra lehet kibővíteni. Néhány héttel ezelőtt kiadta az intézkedést további 150 ezer pár bakausk elkészítésére. A közellátás érdekében feltétlenül meg kell követelni a szolgáltatást, azonban az ipartól meg kell követelni, hogy teljes termelését szolgáltassa be a közellátás céljaira. Az ipar száz százaléka a piacra termel, tehát száz százaléka a közellátás szolgáltatóba kell állítania termelőanyagait.

Teljesen lejegyezték a házakölesint

Amint ismertes, a házakölesint jegyzési határideje január 31-én lejárt. Az utolsó napok torlódása folytán a jegyzés eredményére vonatkozó részletes adatok csak most futottak be a pénzügyminisztériumba. Illet-

Kes helyről azt a felvilágosítást kaptuk, hogy az eredmény teljesen megfelel a várakozásnak. Az ölmillió helyteremtés biza jelenlegi pénzbeli ellenértékének megfelelő 200 millió pengő névértékű kölesönt ugyanis 100 százelemben helyenként és annak ellenértéke február 4-én már be is folyt az államkincstár számlájára.

A nagyvilág

Keleti határér

A keleti hadszíntéren most már egészen világosan láthatók a szovjet hadvezetésnek közeli és távolabbi céljai is — mondja egy német jelentés. A Finn-öbölről a Dnyeper torkolatig húzódnó hatalmas arcvonal ma már tulajdonképpen egyetlen határérnek tekinthető, mert az egyes arcvonalszakaszokon folyamatosan levő harcok egymásba kapcsolódnak és egyetlen minden eddigig felülmúló arányú és kiterjedésű esatáv alakulnak. Az arcvonal három nagy gyűjtőpontjában, északon a Luga folyó és a Pejusztól mentén, középen a Prjepet-mo-szirvidék területén és délen a nagy Dnyeper-kanyarulat felső térségében gyakorlatlan hevesesség folyik a nagy küzdelem a túlsúlyban levő szovjet erők és a német védelem között.

A német véderő főparancsnokságának jelentése szerint a nilkopol térségben a német hadosztályok továbbra is súlyos elhárító harcokban állnak a dél felé előnyomuló bolsevistákkal. Kirovograd és a Bjelja Cerkov közli harci térségben német csapatok különböző szakaszon előretörték és szétverték ellenséges harcsoportokat. A Prjepet-mo-szirvidék délre fekvő területeken váltakozó harcok folytak. A Berezinától délre és Vitelszk mellett a szivós ellenállásban megműveltek a bolsevisták megisméltelt áttörési kísérletei. Az elhárító esata itt tovább tart. Nevelű északra és Szaraja Russától délre, valamint az Ilmen-tó és a leningrád—pleskani részvonalon között levő térségben a Szovjetnek páncélkocsikkal támogatott támadásait heves közelharcokban visszaverték.

Olasz hadszíntér

Cassinótól közvetlenül északra és nyugatra az 5. amerikai hadsereg sűrűn felállított útjai eddig még nem tapasztalt mértékben lötték a legkülönbözőbb méretű ágyúkkal Cassinó széles területét és a helységeit magát. A német útjai azonban nem maradtak adósok a válasszal. Az amerikai csapatok már háromszor hatoltak a város középpontjára, és a németek minden esetben visszavetették

őket kiinduló állásaikba. Berli katonai körökben rámutatnak arra, hogy a német csapatok elhárító sikere annál értékebb, mert a támadók számban és anyagban nagy túlerőt állítottak fel velük szemben. Ennek levetékezésben helyenként német részről is komoly volt a veszteség.

A netunói olaszszász hídfőállás ellen Kesslering tábora nagy csapatai öt támadást intéztek. Az első négy elentámadást tüzéség és páncélos egységek hajtották végre. Pénteken késő este heves tüzéségi párbaj volt a hídfőállás térségében. Kesslering vasúti kocsikra szerelt útjakkal rendelkezik és a jelek szerint Észak-Olaszországból további erősítéseket kapott. Londoni katonai körökben rámutatnak arra, hogy a németek a magaslati állások birtokában nagy előnyvel rendelkeznek és helyzetük megkönyvülésére szorít az is, hogy birtokukban tartják a Cisterna és Róma közötti út.

Távolkeleti határér

A japán eszásári főhadiszállás jelentése szerint erős amerikai kötelékek megtámadták a Marshall-szigeteket. Az ott állomásozó japán szárazföldi és flottakötölkétek felvettek a harcot, amely jelenleg még igen hevesen folyik. Newyorkba érkezett jelentés szerint az amerikai csapatok eddig a Marsh-szigetek közül ötöt foglaltak el. Az öt sziget közül egyik sem nagyobb, egy négyzetmérföldnél, birtokuk azonban fontos a további hadműveletek szempontjából.

A légháború

Az elmúlt hét folyamán az angol-amerikai légerők tovább folytatták a német és olasz városok bombázását. Ellenséges repülők bombázták Castel Gondolfo, a pápa nyári székhelyét. Bomba találta a pápa nyaralója közelében lévő zárdát s a romok alól eddig 14 apaca holtestet ásták ki. Egy eszakamerikai bombázókötölkék Észak-Olaszországban egy robogó vonatot támadott meg és a szerelvényt elpusztította. A szerelvény angol-amerikai hadifoglyokat szállítottak és több mint ötszáz hadifogoly életét vesztette. A bombázókötölkék tulajdonképpen egy vasúti hídat támadott meg, ez azonban sérletlen maradt, de a szerelvény 18 vagonja, amely hadifoglyokkal volt megrakva, egy szakadékkba zuhant.

A német légerő az elmúlt héten három ízben intézett támadást Anglia ellen. Ezekben a támadásokban 900

német bombavető repülőgép v részt. Ezek közül 757 Londont madta és jóval több mint ezer ton bombát dobott le a városra.

Innen-onnan

Törökország Anatólia tartományban nagyarányú földrengés pusztító amelynek több mint ötezer ember el esett áldozatul. A legerősebben földrengés Gerede várost és környékét sújtotta. A romok eltakarításához katonaságot vezényelték ki. A földrengések még mindig tartanak, a most már jóval gyengébbek.

Londoni jelentés szerint Church angol miniszterelnök kijelentett, hogy sok embert indokolatlanul derlátás ragadott el. Ostoba az a feltételezés, hogy a háború hamarosan véget ér és már úgyszólván megnyertnek tekinthető.

Berlini jelentés szerint az angol hírszolgálat hónapok óta azt a hirteljesztette, hogy a pápa elhagyja Rómát és Lichtenstein hercegségbe költözik. A Német Távirati Iroda szerint az angol hírs nem egyéb, mint hangulatköhömány.

Lützow német tengernagy nyilatkozott a háború időszéri kérdéseiről. Az elmúlt 1943-as esztendő a német tengeralattjárók számára meglehetősen tétlenül telt el — mondotta — aminek az volt az oka, hogy az angol szászok új elhárítási módszereket találtak ki. A tengeralattjárók azonban vissza fognak jönni és újra megkerdik tevékenységüket. Nyilatkozott Lützow tengernagy a németek titkos fegyveréről is. Semi kétség sem férhet ahhoz, hogy ez a titkos fegyver valóban megvan — mondotta —, de természetesen lehetetlen bármit is közölni róla.

A „Magyar Nép”

az erdélyi falu magyarságáért, tehát érted is küld!

*

Küldd be az előfizetési díjad és jelentsd be új előfizető!

A MAGYAR NÉP HIRADÓJA

SORONKIVÜLT INTEZÉK EL A HADIGONDZOZTAK JÁRÉDEK- ELLÁTÁSI ÜGYEIT

A belügyminiszter az elmúlt napokban kiadott rendelkezésben utasította a polgármestereket és főszolgabírákat, hogy a hadigondozottak járadék elváltási ügyeit soron kívül intézzék el. Erendele a belügyminiszter, hogy minden hadigondozási ügyben 48 órán belül intézkedni kell. Harminc nap alatt pedig olyan határozatot kell hozni, amelynek alapján a pénz-ellátás-folyósítások megérhetnek. Gondoskodott a belügyminiszter arról is, hogy ennek a rendelkezésnek a hatását a felsőbb közigazgatási hatóságok állandóan ellenőrizzék. A belügyminiszternek a rendelete a hadigondozottak körében osztatlan megelégedést kellett.

A MAGYAR KÖVETÉSG SZEMÉLY- ZETÉT NEM ÉRTE VESZTESÉG A HELSINKI ELLEN INTEZETT KÉT LEGÍTAMADÁS SORÁN

Hétfőn délelőtt Helsinkiben ismét légiraidó volt. A finn főváros lakossága a délelőtti órákat az övölyhen töltötte. Delután egy órákor sikerült helyreállítani a távbeszélő összeköttetést Stockholm és Helsinki között. Értesülés érkezett arról, hogy a magyar követésg személyzete semmiféle kárt nem szenvedett.

Helsinkiből jelentik még, hogy a múlt éjjelen a második légítámadás hevesebb volt, mint az első. A második légítámadás valamivel éjfél után kezdődött és reggel 5 óráig tartott. Hivatalos közlés szerint a halottak száma 38, a sebesülteké 232. A két támadás alatt a városban körülbelül tíz helyen támadott tűz.

Az „Afton Tidningen” svéd lap levelezőjének jelentése szerint Helsinkiben hétfőn az üzletek és az iskolákat, mint rendesen, kinyitották. A kora reggeli órákban egyes vonalak megindult a közúti vasúti forgalom is. A város középpontjában nem láthatók bombaszerűlések nyomai. A legsúlyosabbak a város modern lakónegyede rongálódott meg.

BORZALMAS TÜZÉSZ TOMBOLT A DUNÁNTUL

A Pápától 12 kilométernyire fekvő Ganna községben vasárnap este hét óra tájban hatalmas lángyelvek csaptak fel, amelyek orkászzerű szélviharban gyorsan átterjedtek az egyik házról a másikra, úgyhogy fél órán belül a falu háromnegyedre lángban állt. A hatalmas szélvihar nagyon megnehezítette a mentési

munkálatokat, úgyhogy attól lehetett tartani, hogy a tűzvész az egész falut elhullvasztja.

A SZOVJET SIKRASZÁLL A CIONISTA ÉRDEKEKÉRT

A teheráni szovjetorosz nagykövét a palesztinai zsidók adományának átvételé alkalmával kijelentette, hogy a Szovjet síkraszáll a cionista érdekekért. A szovjet — mondta — természetesen barátja a palesztinai zsidók minden munkájának és a zsidók bevándorlása mellett van.

ÁLARCOS BANDITAK FENYES NAPPAL ELRABOLTAK 30.000 DOLLÁRT NEWYORKBAN

Amerikából jelentik, hogy Newyorkban világos nappal rablótámadást követtek el. Hat álarcos fosztogató golyószórókkal felfegyverkezve megrohant egy gépkocsit és elrabolt mintegy 30.000 dollárt, aminek az lett volna a rendeltetése, hogy munkabéreket fizessenek ki vele. A rendőrség eddig egyik rablónak sem akadt a nyomára. Brooklynban a rendőrség felfedezett egy tilkos szeszüzőfőt. Mintegy 30.000 liter alkoholt elkobozták.

MIT MOND EGY ANGOL UJSÁGIRO A NEMET LEGÍTAMADÁSOKRÓL?

A South Afrika című folyóirat londoni tudósítója a következőképpen számol be a London ellen intézett egyik legutóbbi nagy német légítámadásról:

Néhányan azt gondolták, hogy valóban megkezdődött az invázió, amikor a németek legutóbb este öt sok bombázót küldtek át és ezt az első hullámat másnap korán reggel egy újabb követte. Reggel 4 és 5 óra között felébredtem. Mintha a pokol szabadult volna el. A zaj rettentő volt, mintha az egész német légihaderő elfjött volna hozzánk.

A MOZDONY HALÁLRAGAZOLT EGY FÉKEZŐT A KOLOZSVÁRI PÁLYAUDVARON

Megrendítő szerencsétlenség történt a kolozsvári pályaudvaron: Turós János 40 éves, nős, kishácsi illetőségű fékezőt a mozdony tolatás közben halálragazta. A helyszíre kihívták azonnal a mentőket is, de segíteni nem lehetett rajta, mert a mozdony kerekei valóságos kettészélték s pillanatok alatt kiszendelték.

Szemtanak állítása szerint Turós János fékező a sineken állott s a sötétségben nem is vette észre, hogy a mozdony, amelyet tolattak, olyan kö-

zel ért hozzá. Hirtelen el akart ugrani a mozdony elől, de közben a sikos pályatesten elvágódott s a testén keresztülágázó vonal hosszabban kettészeltte. Az illetékes hatóságok megindították a vizsgálatot annak kiderítése, hogy a halálús szerencsétlenség miatt kit terhel a felelősség. A borzalmas halált halt vasúti fékező holttestét beszállították a tórévacsák bonctani intézetbe s a tragédia megtörténeléről még szombaton éjjel értesítették Turós János Kishácsban lakó hozzátartozóit.

NINGS FA ANGLÁBAN — KIVÁG- TAK A WINDSORI PARKOT

Az angol szigetország egyik legsúlyosabb nyersanyaghiánya, a fáhiány. Anglia a háború előtt faszükségletének legnagyobb részét Svédországból és Norvégiaiból fedezte. Ma egyedül Kanadaiból kap fát a szigetország, azonban a szállítási költségek és nehézségek az ország szükségletének egy részét így kénytelen hazai forrásból előteremtani. Ma már olyan rossz a helyzet, hogy a nagy nyilvános parkok százasok fát is feláldoznak. Sőt, legújabb hírek szerint, a királyi kastély parkjában, a windsori híres ősparknak százasok szálfái is áldozatul estek a háborúnak. A hajdani erdő és terebélyes szilfák helyére gesztenye-fasemetéket ültettek.

A Református Jövő Szent Margitról

A Református Jövő cikket közöl a most szenté avatott Árpádházi Margitról. Megállapítja, hogy az új szent második olyan Margit nevű szentje a római egyháznak, aki szoros kapcsolatban áll Magyarországgal. Az első a XI. században élt. A hozzánk menekült Edward angol királynak az egyik árpád-házi hercegnével kötött házasságából származott és Skóciában lett királyné. Már 1251-ben szenté avatták. A cikk kifejti, hogy a reformátusok is örülnék, hogy a római egyház épen most iktassa szentjei sorába Árpád-házi Margitot, amikor országunk sorsa különösképpen nagy mértékben függ az egyházak külföldi kapcsolataitól. Árpád-házi Margit a reformátusok is tisztelettel tekintenek nemcsak azért, mert a nemzeti történelem értékes alakja és halála után, még 700 esztendővel is értékes szolgálatot tesz hazájának, hanem azért is, mert a reformátusok a reformáció előtti egyház minden nagy egyéniségét a magukénak is vallják. Margit képviselője Magyarországon az egyik nagy reformmódozó, melynek nagy volt a jelentősége az akkor még egyetemes egyházban. Krisztusról szóló bizonygatótelét a reformátusok is hála szívvel fogadják.

EGYETEMI KÖNYVTÁR
KOLOSZVÁRI
Szent György tér

Hogyan segítette a múlt évben a Vöröskeresztet a megszállt országok zömréje?

Erekes külföldi cikk ismerteti azt az egész világra kiterjedő tevékenységet, amellyel a Genben székelő Vöröskereszt támogatja különösen a háború által sújtott nemzeteket.

A múlt évben az Európán kívül lévő országok pénzügyanyasából egymillió kilogramm tálalható tejlejkészítményt, tejsót, kondenzált tejet, 10 millió svájci frankot pedig 5.500.000 kilogramm különböző élelmiszert vásárolt a Vöröskereszt.

Belgium 6.600.000, Franciaország 2.300.000, Görögország 840.000, Szerbia 85.000, Lengyelország 10.000 kilogramm élelmiszert; szártított fűszereket, tejsót kapott a nemzetközi szervezetől. A szállítások lebonyolításával kapcsolatban a német Vöröskereszt havonként átlag 120 táviratot küldött hatóságokhoz és parancsnokságokhoz.

A franciaországi angol internálódottak részére 703 tonna élelmiszer és dohánynemű érkezett.

Az élelmiszer szempontból leg súlyosabb helyzetben lévő két állam: Belgium és Görögország kapott legtöbb segítséget a Vöröskeresztől. Belgiumba 1512 vagon élelmiszert, gyógyszer és ruhaneműt küldtek. A németországi görögök 107.000 márkát, a franciaországi görögök 2 vagon élelmiszert és gyógyszert gyűjtöttek az éhezniük számára. A németországi evakúáltak útjára a német Vöröskereszt 500.000 márkás adományt is. Kanadából 15.000 tonna gabonát küldtek minden hónapban Görögországnak, ehhez járult a török Vörös Félhold 8 hajó rakomány mennyiségű élelmiszer szállítással.

Finországba 4 vagonban küldött szocietásmagokat a Vöröskereszt.

A cikkkelből megállapítható, hogy a hadviselő és semleges országok Vöröskereszt-intézményével a legszorosabb együttműködéssel áttek mindenütt a pusztulással fenyegetett országok segítségére.

A házinyúl húsa

A házinyúl húsa finomrostú, zsenge, puha, kissé édeskés ízű és ellentétben a mezej nyúl húsával, rendszeren fehér, halványvörös, néha azonban szürkésvörös színű is. A főleg a has íregében raktározódó zsírra sárgásfehér. A jól táplált házinyúl húsa nagyon zsíros és tápláló. Átlagban kb. 14% zsírt és 21% fehérjét tartalmaz, szemben a mezei nyúl húsával, amelynek zsírtartalma kb. 1%, fehérje tartalma mintegy 23%. (A mezei nyúl húsa felét még a marhahúsnál is soványabb, ezért szokták különben elkészítéskor szalonnával fűzdelni.) Nagy tápértéke mellett a kövér házinyúl húsa igen olcsó és különböző közép elkészítéssel nagyon jóízű. Az állat kísérletek szerint természetesen ügyünkkel kell arra, hogy húgylólyagját meg ne sértsük, különben húsa kellemetlen ízt nyer.

Szerkesztői üzenetek

„Égő előfűző” Oklánd. Névtelen levelek sorsa a papírosár.
K. F. Torja. Forduljon a legközelebbi postahivatalhoz.

B. L. és K. M. Madfalva. Ilyen kérdés nem foglatkozhatunk. Irjon valamelyik napilap szerkesztőségének.

FIGYELMEZTETES!

Kérjük olvasóinkat, hogy minden-nemű előfizetést egyben a „Magyar Nép” kiadóhivatalához, Kolozsvár, Brassai-utca 7. forduljanak. Kérjük tehát azokat az olvasóinkat is, akik a „Magyar Nép” alapján kapcsolatban vannak az előfizetők táborában, előfizetéseiket szintén közvetlenül kiadóhivatalunkhoz forduljanak.

A szerkesztésért felel: DAVID IVÁN

Feladás kiadó: TOTH KALMAN.

Mintreva III. Kolozsvár, 429 - (Nyomdai l. v.: Major József.)

A kiadóhivatal üzeni

Állás felsorolásnak köszönhetően ma délután a bejelentett új előfizetőkről:

J. J. Szentjobb, Zs. J. Nagyabes, L. I. Iszli, M. J. Szarduk, T. A. Kápolnainostor, B. I. Aranyosmeggyes.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Előző számban felfülvük előfizetőink figyelmét arra, hogy azok, akik még nem rendezték há rálelküket, akár az állatunk kitűnő postafutatónyon, akár más módon fizessék ki. Ezen felhívásunk nem volt eredménytelen, mert a hátralelkesok nagygyereget is tett felhívásunknak. Egy kisebb rész azonban még mindig adós maradt díjjal és az alkalommal ímetetlen figyelmestűnk az összes hátralelkesokat, hogy ne halogassák a díjak beállítását, hanem lapunkat az előfizetők díjait tartják fenntarva s ennek elismertetéséig magától hozza a hátralelkesok részére a lap kiállítását meg szüntetését. A jelenlegi nehéz papírbeszerzés és a lap kiállításához szükséges anyagok állandó emelkedése folytán csak azoknak küldhetünk lapot, akik az előfizetők díjait rendezték.

Ímetetlen kérjük előfizetőinket új előfizetők bejelentésére. Eddig szép számban történtek bejelentések, de ez még nem jelelt azt, hogy ne számítottunk azon előfizetők közreműködésére, akik eddig még nem jelentették be új előfizetőiket.

Lakás- vagy helyegységtörzstatisztás esetén kérjük nemcsak az új, hanem a régi lakóhely közlését is, mert onáltal nem tudjuk a címet kijavítani.

Többeknek a kiadóhivatali nyugtázásnál azért szerepelnek különböző összegek, mert az előfizetés kezdete nem mindenütt máz kezdődik egy időpontban a felsoroltakot eddig 1943. dec. 31-ig terjedő idővel tettük meg, hogy az új előfizetők 1944. január 1-től kezdődjék.

A bővelekes befolyt pénzeket nyugtázásuk: K. G. Tóti 10 (1943-ra), Sz. M. Mészáros 10 (1944. márc. 1-ig), Id. B. F. Bágyi-Hyhyand 10, Id. S. M. Mezőpánit 14, B. G. Mezőpánit 10, B. G. M. Sóvárad 14,20, Ifj. Sz. L.-né Székelykál 8, B. V. Vadaj 14,20, L. V. Kisikéld 8,20, L. 1-né Alsóvalkó 20,20, V. A. Egrespartak 88, K. V.-né Olasztelek 6, J. Gy. Deszk 20, P. A. Gyeregyóvassab 10 (r. 1944. dec. 31-ig), T. D. J. Gyimesközélpöl 10, Év. B. M.-né Gyeregyóvassab 6, K. L. Gyergyószentmiklós 5, Cs. I. Erdélytűvés 8,20, B. D. Tűvostó 23,54, B. D. Nyársádselye 8,20, M. B. Dészaha 4,40, M. K. Erkörtés 8,20, K. D. J. Sarmasság 8,20, O. B. Tűvassádselye 8,20, Bőrvényölöl: R. J. 8,20 és S. S. 8,20, G. M. Erdők 8,20, Cs. I. Tűvassab 8,20, G. J. Domolvas 7,20, Cs. I. Eléd 5,10, G. A. Domolvas 8,20, T. K. né Tűvassab 8,20, K. B. Szatmárnémeti 10, K. I. Páty 10, öz. P. J.-né Szentmargitta 8,20, G. J. L. Szentgyörgyfalva 10,20, Sz. S. Székelyfalva 8,20, P. I. és P. L. Székelyvárad 20, F. J. Dészaka 10, E. J. Noszoly 8,20, Gy. F. Idlánd 10, B. K. Szatmárnémeti 8,20, B. I. Kovács 10, Sz. T. Tűvassab 5, M. S. Gődfalva 10, Ny. F. Ivafalva 10, V. A. Berkecszentur 10, V. B. I. Nemeshodó 8,20, öz. V. L.-né Székelykál 8,20 pengő.